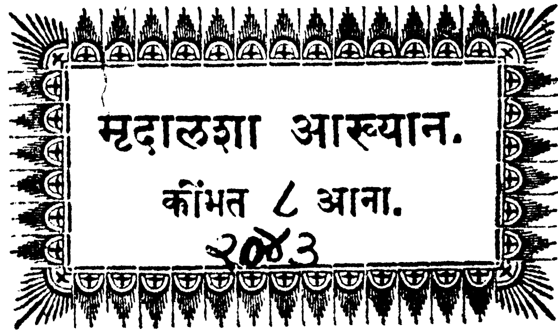

मृदालशा आख्यान.
कींमत ८ आना.
२०४३

મદાલસાઆખ્યાન.

શ્રીમન્મહા કવિ
પ્રેમાનંદભટનું રચેલું.
તેનો સારોદ્ધાર કરાવી.
વડોદરાના બુકસેલર રણ-
છોડલાલ મોતીરામે
છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યું.

અમદાવાદ મધ્યે.
મામાની હવેલીમધ્યે અમદાવાદ યુ
નાઈટેડ પ્રિન્ટીંગ અને જનરલ
એજન્સી કંપની (લિમિટેડ)
ના પ્રેસમાં રણછોડલાલ
ગંગારામે છાપ્યું.
સંવત ૧૯૪૦ સને ૧૮૮૩
કિંમત રૂ ૦-૮-૦
આ પુસ્તક સને ૧૮૬૭ના ૨૫મા
આકટ મુજબ રજીસ્ટર કરા-
વ્યું છે.

सूचना.

प्रेमानंद सरखा समर्थ ने प्रख्यात कविश्वरना काव्यने प्रस्तावनानी जरूर नथी, पण सद्गृहस्थोने सूचववानुं जेरूरनुं छे के, आ मदालसा आख्यान, जे मार्कंड पुराणमांनो कथा भाग छे. एनो सारांश एवो छे के पांडवो ए कौरवकुळ निकंदन कर्युं. त्यार बाद युधिष्ठिरने महा खेद उत्पन्न थयो तेवे समे युधिष्ठिरनी सभामां नारदमुनि आव्या, ने सभा शून्य जोई पुछ्युं के तमे जे दुश्मनोनो जय करी राज्यो ने हवे शा माटे उदासी छो. त्यारे युधिष्ठिरे कह्युं के मुनिमहाराज में आ पापी पेट माटे मारा कुळने निकंदन कर्युं, ने फरी कोई जन्ममां पण जोयुं नहीं. माटे हे मुनी महाराज कोई जणीने जन्म थयुं, ने फरीने जीव्युं होय? मुनीए कह्युं के हा मदालसा नामे एक स्त्री मृत्यु पामी तेने जन्म धरी ने ते फरीने जीवी छे. युधिष्ठिरे कह्युं के, मुनी महाराज मने कृपा करी ते कथा कही संभळावो के मारा जीवने संतोष थाय. ते उपरथी ऋषीये युधिष्ठिरने आ कथा कही संभळावी छे.

आ कथा घणी रसालंकार छे. ने एनी प्रत आजदीन सुधी छपायेली जोवामां आवेली नहीं. तेथी घणा लोकोना आग्रह उपरथी एनी लखेली प्रत वडोदराना. डाक्टर. कालीदास जेयरदास पासेथी लावी तेने सुध्ध करावी तेना उपरथी आ बाहार पाडी छे. माटे ते लखेली प्रत आपनारनो आभार मानवा आ तक चूकतो नथी.

ता. १५ माहे डीसेंबर
सने १८८३

बुकसेलर. ठक्कर रणछोडलाल मोतीराम
(सही.)
प्रसिद्ध कर्ता.

जाहेरखबर.

नीचे लखेलां पुस्तको मारे त्यांथी मळशे.

सुधन्वा आख्यान. महान कवि प्रेमानंद कृत	रु. ०-५-०
जलंधर आख्यान. खंभातवाळी रेवाशंकर कृत	रु. १-८-०
अभिमन्यु आख्यान. प्रेमानंद कृत	रु. १-०-०
नरसिंहजी अने पार्वतीजीनो संवाद	रु. ०-१-०
सुंदरजी पीतांबर मनहर गरबावळी आवृत्ति बीजी	रु. ०-८-०
ओखाहरण प्रेमानंद कृत ऊपरथी दयाराम भाईए सुधारेलुं	रु. १-८-०
चंद्रहास आख्यान. (हवे पछी.)	रु.
वडोदरानुं वर्णन साथे प्रस्ताविक प्रसंग	रु. ०-४-०
गायकवाडी राज्यनो इतिहास	रु. ०-४-०
गायकवाड इलाकानी भूगोळ	रु. ०-२-६
अंधेरी नगरीनो गर्धवसेन (हरगोवनदास कृत)	रु. १-४-०
मदालसा आख्यान. (प्रेमानंद कृत.)	रु. ०-८-०
नरसिंह मेहताना पितानुं श्राद्ध. (रेवाशंकर कृत)	रु.
रेवाशंकर कृत काव्य. (हवे पछी.)	

आसिवाय कथाओ तथा वारताओ तथा शाळोपयोगी तथा नाटको वीगेरे हरेक जातनां पुस्तको मारे त्यांथी मळशे.

मु. वडोदरा. रायपुरा नवाब साहेबनी हवेलीनी पासे. } बुकसेलर कर. रणछोडलाल मोतीराम

सही.

वैशंपायनऋषी·
जन्मेजयराजा·

नारदऋषी·
युधिष्ठरराजा·

૨૦૪૩

મૃદાલશાઆખ્યાન.

શ્રી ગણેશાયનમઃ ॥ ॥શ્રી સારદાય નમઃ ॥

અથશ્રી કૃષ્ણની કૃપાએ કરીને આખ્યાન મૃદાલશાનું લખ્યુંછે ॥ ॥કડવુંા ૧લું ॥ ॥ રાગ કેદારો ॥ ॥પ્રથમે પ્રણમું ગણપતી ॥ જેથી ટળે મહા દુરમતી ॥ સાર કરો મુને સર્વ્વંતી ॥ હું મૂઢ મતિ કહેતો નથી ॥૧॥ ॥ઢાળ ॥ ॥સેવક જાણી તમ તણો ॥ કલ્યાણિક રો શ્રીપાયે ॥ કમળા લુ કુંવરીને આરાધું ॥ જે મનોરથ પૂરણ થાયે ॥ ૨ ॥ દાસ જાણી દયા મન આણી ॥ દેવિ થજો તૃષ્ટિમાન ॥ ગત આપો પદબંધ કરવા ॥ મૃદાલશા ॥ આખ્યાન ॥ ૩ ॥ વૈસમપાયન વાણી વદે ॥ સુંણ જનમેજે રાજન ॥ એકવાર યૂધિષ્ટર રાજા ॥ હસ્તિના પુરમાંહે રતજા ॥ જ્યા લોચન સર્વે સૈન્ય લાસે ॥ કૌરવ ગયા સુરલોક ॥ તેથી યૂધિષ્ટર રાજ કરંતે ॥ અંતર ઊપન્યો શોક ॥ ૪ ॥ અરર આ પાપી પેટ માટે ॥ સર્વ જન્મ પમાડ્યા મર્ણ ॥ સ્વજનને માથે સેલ પડો ॥ આરાજ છે સોહિયણ ॥ ૬ ॥ પોતે કરે છે કલ્પના ॥ જે

वे आव्या नारद मुन्या॥ पांडव अत्य लेआ वधि
ने ते॥ सला दिठी छे सून्य॥७॥ महीपती मण
वा धस्या॥ मणी दिधुं मुनीने मान॥ दिव्यासने
बेसाडि लूपे॥ पूज्या श्री लगवान॥८॥ विस्म
य थईने देव रुपी अेम॥ पांडव प्रत्ये पूछे॥ सूल
ट कां लासता नथी अे॥ कारण कोनी रीसुं छे॥ल
॥ शोभा रात्रु केरी टाणी॥ रह्या नहि अंग राया॥
कांये पांडव क्षेम कुशाले॥ श्री हरी लेहने सहाया॥
॥ गानीरी कटक पृथ्वियें पड्यूं॥ दिढूं स्वर्गनुं सुःख
॥ ते तम मनथाथी लुवो अे॥ कोण प्रगट्यूं दुःख॥
९॥ धर्म कहे रे शाम जी॥ महें मार्यां सहू लभ्॥ ह
रि महें दीठुं नहिं अे॥ अेका वार स्वपन्न॥१०॥ पि
ताई लाई पिता मह गुरु जी॥ ते हय माज्या म
णी॥ अलिमन्यू सरखो पुत्र पडियो॥ सगो जां
धव कर्ण॥११॥ गह नगत संसारनि जे छे॥ मा
यानुं आवर्ण॥ कह्यो नारदजी अे शुं करो॥ को
ण पामे छे मर्ण॥१२॥ मर्ण पाम्याने दहन दि
धूं॥ करि जुवे छे जी जी वारा॥ यम लोकथि पाछूं
कर्युं कोय॥ ते कहो ब्रह्म कुमारा॥१३॥ देव रुषि अे
म बोलिया॥ सूणो यूधिष्टर राजन्॥ मृगाल

शा मरिने लिधीछे ॥ तेहनुं कहुं आख्यान॥१॥
॥कथा जेह इतिहासनी॥ महा मार्कंड पुराण॥
धर्म कहेरे स्वामिने ते॥कहोनी यथार्थ वाण॥२॥
॥ ॥वलण॥ ॥कहिये वेणपाण मुन
ने॥प्रेम धरि इतिहासरे॥पुनरपि जवी प्रेमदा
॥तेहवण कारण हासरे॥३॥ ॥कडवुं॥२॥
॥ ॥राग आशावरी॥ ॥नारद जे अ
म ओचरेरे॥सांभळ पांडु कुमार॥कुशी मार्कंड
तप करता कहुं॥ वनवि तट मोझार॥१॥मघवा
ने मन चिंता उपनी॥ रखे लेतो इंद्रासन्न॥
मेनका छळवा मोकली॥ जेम तप थाये निर्धन्न
॥२॥ सांचरी सांतरी थैने॥सज शुलशणगार
॥मुनी मुख आगळ आविने॥करती हवी थै
कार॥३॥ कोकिला कंठे करिने॥गाति संगित गी
त॥पंच बाण मार्यो मकर ध्वजना॥ तेथि लज्यो
अतित॥४॥ अनंग थको आकूल व्याकुळ॥तव
थयो तपनो भंग॥उठि चाल्यो अळपुटे॥
देखी सरिर सुरंग॥५॥उडि मेनका अंतरिक्ष
मारगे॥ऋषीनुं हवुं केवल मन्न॥काम पूरण
कांइ न सुजे॥पछे दोडता ते वन्न॥६॥ विर्ये

पडियूं तट ऊपर न्हां॥ ऋषि गया गंगातीर॥
एक घटिकाए जे अशुद्धि टळि॥ वळि शुद्ध थयुं श-
रीर॥९॥ एहवे एक त्यां जगली आवी॥ म-
च्छनूं धारि लोचन्न॥ तर्तु वीर्य अति उल्बण
हिंडूं॥ पीधूं ते आसन्न॥ ना गर्भ रह्यो ते पक्षिणी-
ने॥ प्रसव्या सप्त कुमार॥ पांचे परम मनोहर
रतन॥ पण पुरुष तणो आकार॥ ना जगलीम-
न आनंद पामी॥ प्रेम धरीने पाळे॥ ऊडीने चवजे
सवा लाग्या तव॥ भार न जीरव्यो मळे॥१०॥
भक्ष करे पोतानी मेळे॥ केंयी जापती मात॥
एहवे तपस्या करतो ने कुहुं॥ आव्यो एहनो तात॥
१॥ तापसने आवतो देखी॥ गयां तेहनी पासे॥
पुन्न किधी पक्षिये मुनिनी॥ नय करण्या अति उ-
ल्हासे॥१२॥ मार्कंड मन विमासता॥ भूत भवि-
ष्य वर्तमान॥ पक्षिणीथी प्रसव पाम्या पण॥
म्हारां ए संतान॥१३॥ सगाई जणावी सू-
तने॥ वळि भेटि मनव्यो उलेस॥ आसने ते-
ड्या पोताने पछि॥ आपियो उपदेश॥१४॥ नि-
गमशास्त्र भणाविया॥ जेने जाण्युं आतम
ज्ञान॥ संसारनुं सुख ते दुःख करिने॥ ओळख्या

ध्या भगवान॥५॥ ॥वलण॥ ॥
अेण जाण्या श्री भगवानने॥ब्रह्मज्ञानी सत
कर्या॥पछी पुत्रने निजज्ञान आपी॥पिता अदरा
त्यांथी थया॥६॥ ॥कडवुं॥७॥ ॥राग
केदारो॥ ॥नारदजी अेम ओचरे रे॥ध
र्म सुत श्रवणे धरे॥शुं करे सद्गुरुवचन विषे॥जा
ईकदमूळ विद्या शिखे॥१॥अेक रुतुलभड नामे मुनी
भगवान॥ते इछे आतमज्ञान॥ते स्थानक जा
वी कहे रुतुल सुजा॥कहो पक्षी जेह तमो सुजा॥२॥
॥ ॥ढाळ॥ ॥रुतुलभड मुज ओलिखो
॥पक्षिने करी पर्णाम॥गुरु थै मुने ज्ञान आपो॥कें
याओ श्री धाम॥३॥तव पक्षिये शिस्य करी राख्यो॥
आप्यो ब्रह्म उपदेश॥मोहबनथी मुने मुकाव्यो॥
कहि टाळ्यो कर्म कलेश॥४॥सत्तगुरु कहे सांभळ रुतु
लभड॥हरि भक्तिथी मुक्ती मळे॥अेवुं भणी
भने भावे॥आवागमन फेरो टळे॥५॥ शिष्य
कहे सांभळिये स्वामि॥कोण मृत्यु थई जीव्युं॥
भस्म थई यम लोकथी मूकि॥कहोनी कोण पाछुं
कर्युं॥६॥ गुरु कहे ईतिहास छे अेक॥ते हुं कहुं पि-
स्तारी॥पूर्वे मृत्यु थई जीवी छे॥मदालसा अेक

नारी॥७॥ गाल्लव नामे ऋषेश्वर म्होटो॥ तेणे आरंभ्यो यज्ञ॥ गंगा तट तप किधो आहूता पधराव्या मुनी सुज्ञ॥८॥ ब्रह्मचारी गृहस्थ वानप्रस्त॥ त्रिपात संन्यासी॥ सप्त ऋषी आदे सहू आव्या॥ मुनी सहस्त्र अठ्यासी॥९॥ वेदियानि वर्तुणि कीधी॥ कुंजरी कीधा स्थापन्न॥ हुत द्रव्य होमे निवेदी मांहे॥ धुम्र छायो गगन्न॥१०॥ हुलकेतु दानवनो कुंवर॥ महा मायावि पापी॥ मातालकेतुने ताल केतू॥ तेणे प्रजा सर्व संतापी॥११॥ ते पांचमे पाताळ वसिया॥ नारद साद नन्नणी॥ ते घेर वणाधिस गया॥ महा दर्प मनमां आणी॥१२॥ आरोपी पुष्पनी माळ कंठे॥ पुज्या पछे मुनीराय॥ दैत कहे भले स्वामी आव्या॥ पण कोणे किधी पुजय॥१३॥ नारद कहे तमो रख्या आवो॥ छे गाल्लवने घेर जग॥ देव मांहोमांह धडिने॥ कहाज्यो तमारो लाग॥१४॥ शक्ति होय तो लई ल्यो॥ पडो यज्ञमां त्रूटी॥ सामग्री अनंत छे त्यां॥ ते लै आवो लूटी॥१५॥ ॥ वजण॥ ॥ लूंटि लोहो कहि वळ्या नारदा॥ असुर सामग्री करे॥ ल्नट प्रेमानंद आम कह्या॥ पछे शुं

पुन्यप्रतापेरे ॥८॥ ॥ढाळुं॥४॥ ॥
रागकेदारो॥ ॥दानव जेहवे मायाकि
धी॥ यज्ञ करवा लागरे॥ पृथ्वी लेही जळार निस-
र्यो॥ अगस्तुं प्रौढ कोढुं अंगरे॥ दानव॥टेक॥१॥
नारदने नोतरुं ऋषी विसरया॥ तेथकी रीस अं
तर आवीरे॥ यज्ञ लागवा ब्रह्मसुते आ॥ दैत
मुक्या कुलकार्वीरे॥ दानव॥२॥ करता गरजना॥
गंगातट पर॥ मुखे पाळता सोररे॥ अंन्यो वेरि
रकि अंतरिक्षे॥ करे अंधारुं घोररे॥ दानव॥३॥
करे केरणाने कडकडाट॥ वरसे मांस रुधिररे॥
दशो दिश॥ आचरिने लीधी॥ पापी पाडे चीसरे
॥दानव॥४॥ गिरि तरुवर वरसे परळन्य॥ छो
काळा ब्राह्मण मात्ररे॥ जेजे मते तेम सरवे रखुं
रे॥ वस्त्र पुस्तक पाणी पात्ररे॥ दानव॥५॥ गौ
तम ने गर्गाचार्य॥ वशिष्ठ ने वामदेवरे॥ अ
त्रिज अगस्त नें दुर्वासा॥ नाठा सहु ततखेवरे
॥दानव॥६॥ मित्र वरुण वायू नें वाल्मिक॥ राज
रशी विश्वामित्ररे॥ सरव गया न रह्या जेडीमां
॥ पछे गालव मुकी मित्तरे॥ दानव॥७॥ ऋषी
दुःखी थै चोगम नाठा॥ पापीष्ट पडीया त्रुटीरे॥

यज्ञ सामग्री ज्यांना विधनी ।। ते सहू लीधूं लुंटीरे
।। दान्नवाला पाक शाकनां पात्र ल्होयां ।। मांहेल
यॉं सहु अन्नरे ।। ते सहु पाताळे लै नाख्युं ।। लिधुं
दक्षणानुं धनरे ।। दान्नवाल्लामां उपजी राडी ना-
ख्यो ते पछी ।। गया ठाम पाताळरे ।। गालव मन
अति शोक पाम्यो ।। याल्युं नहिं ते काळरे ।। दान्न
वा ।। १० ।। ।। वलण ।। ।। ते समये समर
थ को नहीं रे ।। असुर वर्गीने हणे ।। पछे ओस्नपा
त ऋषीए कर्युं ।। नट प्रेमानंद एम भणे ।। ११ ।। ।।
कडवुं ५ मुं ।। ।। राग देशाख ।। ।। ब्राह्म
ण सहू नासी गयारे ।। जेम तेम जारे वाटा ।। थ
ई गया अति गरगणारे ।। गालव मनमांहें
उचाट ।। १ ।। सामग्री ने मा हरीरे ।। सउ लई ग
या पाताळ ।। मेहेणुं ए म्होटुं थयुंरे ।। ऋषी क्हाछ
अंतरियाळ ।। २ ।। पुस्तक आकरमें पड्यां रे ।। कैं
फूट्यां पाणी पात्र ।। लाठी ओ मुक लूख्या गयारे
।। ममकार्यथी मुनी मात्र ।। ३ ।। म्हें जन्म शानें ध
र्यो रे ।। क्हां प्रसव किधो मात ।। ओछरी हूं गुणथी
मण्योरे ।। आते शो उतपात ।। ४ ।। नेने अंतःपर
नीपनेरे ।। ते तो म्हारा कर्मनो वांक ।। यज्ञ तो आ-

ताळकेतू.
पाताळकेतु.
ऋषी.
ऋषी.
यज्ञकुं.
ऋषी.
ऋषी.
ऋषी.

रंभियोरे ॥ केम करी राखूं हूं रांक ॥ पापीने तजूं प्राण
आ माहरोरे ॥ अवर नथी को उपाय ॥ ३ ॥ कास्ट तोडे
णे करयांरे ॥ भव गंगा तट लै गया ॥ ४ ॥ पाव-
क प्रगटियोरे ॥ ऊठी आहारी प्रमाणे ऊभा ॥ ५ ॥ भ-
भवे त्यां ऊभा रहीरे ॥ भणिया श्री गोपाळ
जा सार करोनी रामणारे ॥ तूं विन नथि जीवे
कोया ॥ कृपा करतेरे ॥ ऋषि नेत्र भरीने रोया ॥ ६
॥ पडवा ते तत्पर थयोरे ॥ कास्ट उपर धरियो
कथा ॥ ऋषे आवियारे ॥ अंतरिक्ष थी वैकुंठना
था ॥ ७ ॥ कहो कहां मरो महा मुनीरे ॥ जेणि पेर जो
या श्री भगवाना ॥ कृपाळ छो कहे मुनीरे ॥ हामा
गी त्यो वरदाना ॥ ८ ॥ भव जो लियारे ॥ स्वा
मि आपो अगणित धंना ॥ हूं तेणे करीने भनुरे ॥
आरंभूं करि यज्ञा ॥ ९ ॥ अन धन आपियुंरे ॥ जेणि
पेर जोया श्री भगदीशा ॥ रणियात रूषी तव
त्यां थयारे ॥ नाम्युं श्री करीने शीशा ॥ १० ॥ पछे
पृथ्वी मांह्य थीरे ॥ ऋषीने नव्युं अगणित धन्न
॥ तेथी यज्ञ आरंभियोरे ॥ करि तज्याते मुनिज
न्ना ॥ ११ ॥ द्रव्य घणुं भरयां थईरे ॥ भव म-
नवाध्यो गर्व ॥ घडवछे कां नटसारे ॥ ते तो कुं

थकि केमा स्वर्गा॥१॥ ॥वलण॥ ॥
कूं थकि केम सर्वथा॥ विचार करे मन तेटलेरे॥
केवे पाताल केतूने तालकेतू॥ अंतरिक्षथी आ-
व्या तेटलेरे॥पि॥ ॥कडवुं॥६॥ ॥
रागलीमपणासी॥ ॥सतगुरु बोल्याहो
॥वाणि सुखदायकजी॥ सुणजे राजन कहो॥ कुं
कथायकजी॥ कुरिकरी मंडपनी कहो॥ कुडी रचनायकजी
॥कुशिय ज्ञनो कहो॥ कहुं महिमायकजी॥१॥ ॥
ढाल॥ ॥अंधकार दिसे अंतरिक्षे॥ असुर
बन्यो आविया॥ शरीर तरुवर मांस शोणित॥
माया करिने लाविया॥२॥ करी कोरण कुकडाटा॥
रेणुं ऊडे लयलील घणी॥ वापि लीधि हसोहि
राशा माया किधी पोतातणी॥३॥ जेम तेम ऊठी
गया॥ ऋषी साध सौ न्हासी गया॥ दिसा मूकि
गयो गालवा॥ यज्ञ वणि अमथो रह्यो॥४॥ मागी
त्रागी धन लाव्या॥ ब्राह्मण तेज्या त्रिकचारे
॥मुनि मात्र सहू भणि जेशा॥ कीधो जेक विचारे
॥पा॥ दिसात कहे लाई सांलणो॥ कांई करीत-
पासो आप॥ आ वार आवे अधर्मितो॥ सुप
रूप देने शाप॥५॥ वशीष्ठ वळतुं बोलिया, जेणे

ईश्वर आराध्या सही ॥ वरदान छे महादेवनुं ॥
तेथी श्राप तो लागे नहिं ॥६॥ पछे विद्याये धन
गुप्त राख्युं ॥ यास तो कीधो होम ॥ देवता अतिह
र्ष पाम्या ॥ जव धूम्र आव्यो व्योम ॥७॥ पाता-
ल केतु नें ताल केतुं, आव्या अंधारुं करी ॥ भय
पाम्या ब्राह्मण नाठा ॥ यज्ञ भंग हवो करी ॥८
॥ वणि सर्व लूंटी गया पापी ॥९॥ लव अतिशो
कलकल्यो ॥ एक वार पाघरुं नव कर्युं ॥ त्रण वार-
तो हूं आकर्यो ॥१०॥ देवने अर्थे यज्ञ मांड्यो ॥
ज्यम सुर संतोषाय ॥ त्रणवार तो रेवणि थ-
यो ॥ अमरे न किधी स्हाय ॥११॥ पछे उदक अं
जली कर लिधी ॥ रुद्री करीने रीस ॥ आघटा
पूं अमर गणनी ॥ शापूं कोटि तेत्रीस ॥१२॥
आकाश लगि अविलोकियूं ॥ क्रोध करी मूनि
जन्न ॥ देवताओने दुःख पमाडूं ॥ ने लगां ईंद्रा
सन्न ॥१३॥ अमरगण अंतरिक्ष आव्या ॥ क
हि अमारो शो वांक ॥ दैत दमें तो तेहने शापो ॥
अमर रेंक करे रांक ॥१४॥ गालव कहे सौ सांभ
ळो ॥ करो यज्ञनी स्हाय ॥ भंग थाशे तो हूं शापि
श ॥ आवी करो रक्षाय ॥१५॥ सांभळिने सुर

रह्या॥ ते अंतरमांह्ये थयाकुणी॥ जेकअश्व
आपी पोतानो॥ कह्युं नारद थाओ तमो सुणी
॥५८॥ केवुं घटे ते कहावियूं॥ नारद स्वर्गथी उ
तर्या॥ अरे हिस कुःल मृगो मननूं॥ वेण पाणि
उच्चर्या॥५७॥ अश्व मोकल्यो इंद्ररायो॥ नगरके
ओ अयोध्या मांह्ये॥ शत्रुजित महाप्रसणरा
ल॥ राज करे छे तांह्ये॥६०॥ तेहने रितुध्वज कुंअ
र भणियो॥ पराक्रमि लेइयो घणो॥ तेहने तु
रि आ आपलो॥ तव यज्ञ थाशे तम तणो॥६
१॥ ॥वणण॥ ॥पछे अश्व
आपी नारद वणिया॥ तम तणो यज्ञ शोभशे
॥गाल्हव अति आनंद पाम्या॥ हवे अयोध्या
तेडशे॥६२॥ ॥कडवुं१७॥ ॥रा
गरामग्री॥ ॥गाल्हव आव्या अयो
ध्या गामजी॥ शीघ्र फोंच्या रायने धामजी॥
शत्रुजिते दिधूं अति मानजी॥ आसन आप्युं
परम निधानजी॥१॥ ॥ढाळ॥ ॥आस
न आपिने पूजन किधूं॥ पछे पूछ्यो समाचार
॥कहो स्वामिजी केम पधार्या॥ साथे शोछे तोल
रा॥२॥ मूनि कहे हो महिपती॥ छे तुल साथे का ज॥

जम्ब नई हूं आवियो ॥ देवे मोकल्यो छे महारा-
जा ॥३॥ में भिक्षा मागिने यज्ञ मांड्यो ॥ मूंनि
तेड्या सौ मंदिरा ॥ पाताळकेतु ने तालकेतु ॥ रा-
क्षस जन्यो वीरा ॥४॥ माया करि ते आविया ॥
म्हारा यज्ञनो कीधो भंग ॥ पछे मुने एहवी इ-
च्छा थई के ॥ हुं करुं आ भंग ॥५॥ एहवे अमे
नारद मोकल्या ॥ आव्यो साथे अश्व ॥ कहाव्युं
के शत्रुजितने आपजे ॥ तेथी थाशे सर्व ॥६॥
माटे कहूं तमो महिपती ने ॥ रितुध्वज आपकु
मार ॥ आपो तेहने तेडी भणी ॥ अश्वे थइ अस
वार ॥७॥ क्षेम कुशळ करि आणि आपिश ॥
पाछो ताहरे घेर ॥ ना न कहेशो महिपती ॥ थाय
या जनती पुन्यनी सेर ॥८॥ वचन सुणी तव विप्र
केरां ॥ राजाने लागी आण ॥ अतिसे मन मां जे ह
पाम्यो ॥ गालव भणियो वाण ॥ ला ॥ पछे सूत
कामुं निहाळियुं ॥ बोलि उठ्या महाराज ॥ श्री
कुरीजी शुं कहे छे ते सुण ॥ करिराखरो काई काज ॥
रा ॥ रितुध्वज तव जेठो थयो ॥ शुं भरशे सत्रीना
म ॥ भाग्य होय तो आ अंग म्हारां ॥ शीने जावे
काम ॥१॥ चिंता न करशो तातजी ॥ मह पूर्ण छे

अे अध्ययन ॥ अक्षरने उराडी नांख्युं ॥ करावुं ध-
नतो यज्ञ ॥ १२ ॥ पाये लाग्यो मातने ॥ तव मस्तक
मुक्यो पाण ॥ महिपती कहे छे मुनी म्हारा ॥ लै ल-
ओ छो प्राण ॥ १३ ॥ रक्षा करजो अे हनी ॥ छो त-
मो श्री रुशीराज ॥ विवाह कर्म कीधुं नथी ॥ अेटली
छे मुनें हाम ॥ १४ ॥ अनंत मागां आपियां ॥ प-
ण न लीधुं कन्या दान ॥ पुत्र कहे परणुं प्रेमदा ॥
जे होय मुज समान ॥ १५ ॥ कहेथी तो को नामणि
॥ रूप कळा गुण संपन्न ॥ तमो शोधामण अके-
वी हेर्ने ॥ विवाहनुं करे मन्न ॥ १६ ॥ वणाथीने
वच्यो नृपति ॥ नीर तो नेणे ढाळी ॥ उल्लासकी
सौ को जूवे ॥ राज पुत्रने वाळी वाळी ॥ १७ ॥ भागा
जनव पंथे परवर्यां ॥ आगण राजकुमार ॥ आ-
श्रमे जन्यो आविया ॥ अस्वे थै अस्वार ॥ १८
॥ हरि यज्ञ आरंभियो ॥ हर्ख्युं अंतःकर्ण ॥ ह-
रो हिरो अे मोकल्यां ॥ रुशीयोने निमंत्रण ॥
१९ ॥ ब्राह्मण सर्वे आविया ॥ राजपुत्रे कर्यो न-
मस्कार ॥ मुनि मन जहु आनंदिया ॥ त्यां वर-
त्यो जयजयकार ॥ २० ॥ ॥ वधाणा ॥ ॥
वरत्यो जयजयकारने ॥ रुशी सर्व साथे लणीने

॥साद सांभळी आविया ए॥ रितुध्वज तेहने प्रण
म करे रे॥२॥ ॥कडवुं ८मुं॥ ॥राग
रामग्रीनी देशी॥ ॥वेदाध्ययन ध्वनि मयी
ऋषी थी॥ शब्द थाय अगोचर रे॥ स्वाहा शब्द
आविया ते॥ तुर्य अंधारुं घोर रे॥१॥ अंधकार
ऊपन्यो अंतरीक्षे॥ तव आकळ्या ऋषि कन्या॥
केम हता ते त्यम कोइ॥ रक्षा राख्यां अन्न॥
२॥ साद करी सौ बोलाव्या ने॥ कह्युं पछे रितुध्व
जने॥ एक रात्रमां आ ऋषि ऊलो थयो॥ धनुष क
र्युं मम सन्ने॥३॥ गाळव कहे तमे पोंख्यी राक्षसो
॥ मुने थायछे उच्चाट॥ मिथ्या ऋषियोने शीद रा
ख्यो॥ सुकाळा लागे वाट॥४॥ राजपुत्र कहे स्वा-
मिन्॥ ने राक्षस आवे अत्र॥ एकलो हुं सौने
मारुं॥ न मागुं केहेनो पक्ष॥५॥ तो ए जेनो रो
आशरो॥ ने आपुं गुंदी पाक॥ ऊडाडुं अंतरिक्ष
मार्गे॥ अवनि पडावुं खाक॥६॥ एवुं कही गर-
जना कीधी॥ अश्वे थई असवार॥ हाथमांहे चा
प लीधूं॥ कीधूं मंडळाकार॥७॥ अमरे वाजि मो
कल्यो॥ अंग अति ऊजळवण॥ ते ऊपर आरूढ
थयो तव॥ आव्यू इंद्रनुं जण॥८॥ रितुध्वज थ-

यो रक्त वर्णो ॥ अंगुठी अढावी लाजा ॥ बांणनुं
कीधुं छापरुं ॥ ने बांधी फरती पाज ॥ ८ ॥ गीरी तरु
वर मांस शोणित ॥ वरसावे करी माया ॥ जे जेनां
जे आहारी ते ॥ कहां गडगडि पाड्यां ॥ ९ ॥ अकारे
गाम थोकी करे ॥ राय पाडतो हाक ॥ बाल आव्या पा
षाणना जी ॥ अड्यो जेहने थाक ॥ १० ॥ आहर आ
णी लणे ब्राह्मण ॥ लडकी रह्यांछे मन्न ॥ सल्यापे
डे शरीर अंग ऊपर ॥ तेथि ऊघरके मुनिजन्न ॥ ११ ॥
सामग्री सहु हथि मांह्यें ॥ मुनि करे न्हासान्हास ॥
टोपे टोपां रह्यां ऊलां, मूकतां निस्वास ॥ १२ ॥ पा
षाण पडे मंडप मध्ये ॥ न्हां होय आछां वाण ॥ जर
डापाडी ऊठे ब्राह्मण ॥ थर थर धूजे प्राण ॥ १३ ॥ प
रवतनो वरसात वरसे ॥ सर्प डानी डोटा ॥ थयुं
अंधारुं अतिघणुं ॥ न्हां धूम्र गोटा गोट ॥ १४ ॥
ब्राह्मण सरवे पड्या भूला ॥ करे मांहो मांह्य पुकार ॥
हांक सांभलि नव शके ॥ कान्ने पड्या धाकार ॥ १५ ॥ को
के शिक्षा रायने ॥ वीर सांभलकुं जड्युं ॥ डांकरे वा
गवे थरी झणणुं ॥ नीर नव रहेरी लक्खुं ॥ १६ ॥ अकड-
के रुं राजरी ॥ राज रितुष्वन ॥ छापरा मांह्य छिद्र
दीसे ॥ म्हारा आंजमां पडि रज ॥ १७ ॥ पाषाणने

प्रहारे प्रांण लागे॥ नीसरे म्होटा गडी॥ नवकं-
शिना माथामां वागे॥ तव पंपाणि पाडे प्रडीड
॥१॥ पनी रितूध्वज हमने॥ नहिंतो देउं शाप॥ अ
धर्मि साथे चाले नहीं ने॥ रांकने दाजवे ताप॥२॥
॥ ॥वलण॥ ॥पयन सांभलि कुशीकेरां
॥ क्रोधे कड्यो भूपाळरे॥ सतगुरु कहे शुभलड सुं
णो॥ पछे शुं वरत्यूं ते जाणरे॥३॥ ॥कडवुं॥
६॥ ॥राग सामेरीनी देशी॥ ॥रितुध्व
जमां गाज्योरे॥ वासवनी पेरे विराज्योरे
॥ जो धनुष लई आकरस्युंरे॥ ते रुप अमरे नर
ख्युंरे॥१॥ ॥ढाळ॥ ॥देखि रुपते दैत्य
कडे॥ पापी मुःखे गडगड्या॥ मायावे मन्डप ऊप
रा॥ आकाशेथी आवी पड्या॥२॥ शरभ्रण सर्वे
स्थण छिधी॥ कडकड्या मंडप स्थंभ॥ दशो दिशा प
छी आवरी॥ स्होरा स्होर करे अग्न्यॉ॥३॥ राजकु
वरे क्रोध कीधो॥ लियां म्होटां प्राण सन्हानो
राक्षस ताल केतु॥ ते ऊपर कीधूं संधाण॥४॥
असुर आव्यो राय स्हामो॥ म्हेहावीने यस्मा
स्थुळ शरिर पोतानुं कीधूं॥ हाथमां लीधुं ब्रसा॥५
॥ असुरे अंतर्धई धूंम्र नाख्यूं॥ पछे पाडी चीस

।।रीतुह्वजेतव जाणा मारी।। किंधाक्रटकावीसा।।२३।।
वणि अधर्मि पीछण्यो।। लाव्यो अंक सच्यायो।।
तिनप्रमाणे कीधा कटका।। तव गान्धव मकलाया।।
।।असुर त्यारे ओसरे।। विर जाण वेधे गात्र
।।केकार करि कष्ण बुधी कुं।।पवगाडि तुंजी पात्र।।२८
।।श्रीरामकृष्णनी कृपाथकी।। ककडाट गगननि मांह्ये
।।तव मुनियो मरते त्राटी।। न्हासान्हास करे मांहे
मांहे।।पातायज्ञ राखी रेतुं शकेत।।गान्धवे आणयुं न्ह
नुं छेयुं।। सामग्री लेवाने आव्या।। कृशि करे शि
शाने केयु।।२०।।राज रान्न राज राज्ना।। शुं रह्यो फ
ढावी यापा।। जेजंन थारो अंक कोडिनुं।। तो तुने हं
शुं रापा।।२१।।रीते रीतुह्वज रातडो।। लगुटी फ
ढावी त्याणा।। सतस्कन्त्र जाणो मुक्रियां।।पूर्ण
आणी कोणा।।२२।।अर्धचंद्र सम मुक्रियुं।।राज
प्रतापी जाणा।। ते तालकेतुनें हृदये वाग्युं।।तत
क्षण निसर्या प्राण।।२३।। पड्यो पृथ्वीये प्राणन्हो
णो।। आणेकरी व्याकुळ थियो।। तव पाताळकेतु विभ्र
थई।।ने रणतजी न्हासी गयो।।२४।। रण मूकीजे
तरियाण न्हाठो।। कृशीकरे जयजयकारा।। रितुह्व
जे तव पूठ लीधी।। प्रेरियो तोखार।।२५।।आग

ळ भतां असुर थाक्यो॥ पाम्यो अंतरध्यान॥ रितु
ध्वज तब फरी आव्यो॥ मळ्या मुनि भगवान॥१६॥
ऋषि कहे भिल्लने मारिने॥ शुं रितुध्वज आव्यो अहीं
कुंवर कहे कुं घणुं धायो॥ पण भतां दीठो क्यें नहीं॥
१७॥ गाल्लव वळतुं बोलिया, त्यारे दिवानूं रूप
मा॥ आकृतिये जे अश्व त्यारो॥ जोणी कुरंगे ठाम
॥१८॥ ओहलोक विशे जे भवा॥ समर्थ छे तो जाण॥
कुंवर कहे कुं पुरुण भलो भेउ॥ केम आवे जीववा
ण॥१९॥ अेवुं कहीने भग मांड्यो॥ जे कथा अेटले
थी रही॥ पाताळके तूं गयो ल्हासी॥ वळतिशुं कर
तो ते सही॥२०॥ त्रास पाम्यो ने स्वास कढियो
॥नैणे नीर नीरधारा॥ विलाप करतो विरनो॥ कहे
क्हां मळशे युद्ध करनारा॥२१॥ हिमाचळ आवी
अढ्यो॥ करतो रुदननो नाद॥ अेवे अशोक वन
त्यां दिठुं॥ सांभळ्यो स्त्रीनो साद॥२२॥ ॥
वणगा॥ ॥सांभळ्यो साद सुंदरी केरो॥ था
यसंगीत गानरे॥ विलाप विसरी विरनो॥ वा
डी लाणी हिधाकानरे॥२३॥ ॥कडवुं॥१०मुं
॥ ॥राग छंद हरिगितनी चालना॥ ॥वि
श्वावसु गांधर्वनी कुंवरि॥ मृदालसा॥ शुभनामरे

॥रूप ललित विलक्षणी॥भानुनी तेजनुं धामरे॥
५॥जलजे लिते सोहलि साथे॥ चालती ग्रहि हा
थरे॥ अरि गेह वाडीमांह्य नित्य॥गाय स्त्रिनो साथरे
॥६॥शोभित वन्न पवन्न शीतळ॥वायु वाधे मंदनो
घुम्र वेलि नथी जेली,॥अरि पुंज हिन दुःजनो॥७॥
द्राक्षना छे लक्ष छोडो॥छोड निचा यंपातणा॥मोग
रा मळिया गरारी गुल॥ जाति जाति वृक्षो घणा॥८॥
थाय अति आनंद त्यां तो॥ सजळ स्त्रीनो साहरे॥
कोयेल मोरने बुलबुलोथी॥ थतां मधुरा नादरे॥९॥
थैकार थनथन अपसरा॥पग ओंचलि घुघर वजाड
ती॥ गाय हरिगित हरी लई चित॥ अंग अनंग नचा
वती॥१०॥ मधुरि वाणी सूर ताणी॥ तान मान नणा
वती॥ को अेक रसना स्वाद लेती॥ हाव लाव वजाण-
ती॥११॥ मृदंग चंग उपंग रंगो॥ नविन नीत नमावती
राणि रीने रसे लीं लेगा॥गान करती लावती॥१२॥कोइ
रंगुंथी त्रिणे तारे॥ कंठमां आरोपती॥ को जापीवे
शे छुटे केशे॥ कटि मेखळे शोभावती॥१३॥ अमृत
वेणी मृगा नेणी॥ अंजन आंक कामनी॥ नाचतां
आनंद आणी॥ निरमळ चिर नव निठूनी॥१४॥
संधाण बाण कटाक्ष करतां॥ अमर स्नेह मोह्यरे॥

અશોકવાડી વિશ્યસુધાની.

वदन ईंदु माह्य जीहां शृंगार शुलरति स्होयरे ॥ श्र
यपण यर्ण ते घर्ण धरतां ॥ आवि लावे कृण कारने ॥
हथियार जांधि फरे फलसे ॥ सण्ण लावील्नेरने ॥
वशा ल्सजोसजोसे ढोलवागे ॥ निसाण आण शुडि
फरे ॥ हाथमां जेडा फरे तेडां ॥ वन माह्य ल्यफो लव
धरे ॥ ५ ॥ ॥ वलण ॥ ॥ फरती जेम मृदा-
लशा ॥ साथे वनमां सुंदरीरे ॥ मृदालशाने निरख
तां ॥ ल्लाईने गयो वीसरीरे ॥ ६ ॥ ॥ कडवुं ॥ ४
थुं ॥ ॥ राग मारुनीय्योपाई ॥ ॥ मोह्यो
मोह्यो ज ल्लुत रंगे ॥ ल्यारे अनंग वाप्यो अंगे ॥ १
॥ मोह्यो मोह्यो नोतम नाद ॥ दीठी नार ते करतां वाद
॥ २ ॥ आगण मरडे अंग अलजेली ॥ शणी जेफ छे
सो साफली ॥ ३ ॥ गयो दान्नव प्रेमदा पासे ॥ लेवा
लाग्यो अती उल्कासे ॥ ४ ॥ ल्फारे ल्यूथ ल्युवंतील्नूं
ल्येयुं ॥ त्यारे मोह आणे मन प्रोयुं ॥ ५ ॥ द्रुम वलीने
ओथे रेतो ॥ देखी देखी दान्नव म्होतो ॥ ६ ॥ दीठी मृ
दालशा लरी मदनी ॥ अलोकीफ छे शशी वदनी ॥ ७ ॥
ईंदु आदीत्य जे रह्या ऊणफे ॥ अणगी रहीछे गोरे घाट
ल्फेफे ॥ ८ ॥ ल्फें मां नव्यां माणेक ने मोती ॥ नाफ मोरथी
शामा स्होती ॥ ९ ॥ छे अधर जीम्म परवाळी ॥ लेउ

पर वेसर वाणी, महांत कणे रंगे रंग्या घणी॥ शोभा
जेहवी नौतम मणी॥ ११॥ जेहवो चतुर्थिनो चंद्रमाय॥
तेहवी कपाळनी शोभाया॥ १२॥ हार कंठे हिंये मोतीनो
॥ अणकाप नवल त्रोटीनो॥ १३॥ सेंथे गूंभ रव करे भम
रा॥ ओवणकोरनुं निघुं अंबर॥ १४॥ काणा केश त-
णो अंबोडो॥ भणे घुंघट तेज घोडो॥ १५॥ आभ
ऊपर अलका वणी॥ भुगम स्तन भणे कुलकणी॥ १
६॥ अती अणि आणी आंभडली॥ भणे पंकजनी पां
खडली॥ १७॥ शरीर रसरी समुं अंजना॥ कोमळ गाले
पड्यां खंजना॥ १८॥ राती रेखने कीकी काणी॥ भ्रूवे
छे नेम मृगली आणी॥ १९॥ भृकुटी अन्यो भमर ऊड
सरखी॥ म्ही नेत्र कमळने नरखी॥ २०॥ कंठ कपोलने
आकारे॥ ने ते शोभी रह्यो शृंगारे॥ २१॥ ऊर मन्ड
ण मांहें कारा॥ नेना भूलतणो नहीं पार॥ २२॥ कटीपा
तणी मेखणे शोभे॥ जोतां महा मुनिना मन लो-
भे॥ २३॥ कंकणी कर मांहें फेरी॥ कोंचे मणी रह्यो
जणकणी॥ २४॥ हथेळी छे अंबुज वरणी॥ कुख वे तन
ऊपर तरुणी॥ २५॥ चर्णे झांझर केरो जमको॥ नेपुर अ
णवट केरो ठमको॥ २६॥ छे पंकज वरणी पानी॥ राती
रेखा भानी भानी॥ २७॥ मोटा मानभ मगनी कपी

॥ जेवी आणानी आंगणी॥२८॥ करे वातो नवनवी
मीठी॥ जेवी दैते दारा दीठी॥२९॥ पोतिको कर अउ
डावे गाले॥ हस्तां मोरनां मोती हाले॥३०॥ ओढ-
णि ओढी अंबर पर आछी॥ तेतो पवनें ऊडे छे पा-
छी॥३१॥ जेवी पूर्ण रूप नेमन्न॥ हरनीस रहे छे त
पन्न॥३२॥ तारा मांहे जेवो शशी॥ तेवुं वदन र-
ह्युं छे हसी॥३३॥ आसन्न पाथर्यां रंगी बेरंगी॥ ते-
डीये बेठी छे बाला अंगी॥३४॥ चित्रवत दैत जो-
तो अटकियो॥ स्वामी लाणी नव ते शकियो॥३५॥ पा-
आसुर अंतर मांहे वीचारे॥ सुर वर्गको कांने स्वी-
कारे॥३६॥ नेणे पुन्य्या सारंग पाणि॥ तेने होसे ज-
धणियाणी॥३७॥ शेष कृष्णाय न अन्य वरणी॥ पु-
छूं कुंवारि के परणी॥३८॥ जे तो अप्सरा होय माहा-
री॥ परपंचथी लई जाऊं हरी॥३९॥ परणीने जट
गृहस्थ हुं थाऊं॥ वेगे लैने स्थानक जाऊं॥४०॥
जेवी दुष्टनी दुर्मती धाठी॥ विसर्यो मरण ने पाम्यो
नाठी॥४१॥ धर्यो ब्रमरा केरो वेश॥ थयो नीपट
न्हानो नेश॥४२॥ अप्सरा कंठ कुशमनो हार॥ ते
पर मांड्यो अती गुंजार॥४३॥ ऊर उपर आवी
ने बेसे॥ अने कंचुकि मांहे पेसे॥४४॥ गणग-

एने मोटुं मकलाये॥ मृघालेशा जिने उली थाये ॥२५॥ सजिने करे कौतिक जुओ॥ब्रम्हरो आख्यान पछीओछे मूओ॥२६॥ मुख गळ स्थळ उपर लमे ॥ दैत राजकुंवरिने दमे ॥२७॥ पंच पंच आयुद्ध धारि ॥ रक्षा करे पांचसो नारी ॥२८॥ नहीं छोछी राजनी कुंवरी॥ नव पामे जघाने हरी॥२९॥ त्यारे आ मन केरां आवी रह्यो॥ स्थूळ शरिरे त्यांते थयो॥ ॥३०॥ पछे सहस्र कर्म त्यां कीधुं॥ प्रौढ काया दैतपणुं लीधुं॥३१॥ शरिर पोतिकुं तेवधारी॥ आसन सहित उच्चली नारी॥३२॥ लई उड्यो पछें आकाश ॥ धाई पूठळ पांचसो दास॥३३॥ मारो मारो जेम करती चाली॥ पण पापीने फोंची नणवी॥३४॥ कहाडी झळकती तरवार॥ नारी करे छे मारामार॥ ॥३५॥ को धनूष करे संधाण॥ मूके तिक्ष्ण ताणिने बाण॥३६॥ अरे राजकुंवरिने कोणे लीधी॥ हरी वहनीनुं कर्ण कीधी॥३७॥ चालो गान्धर्व लोकमां लेयो॥ जइना मात पिताने कहियें॥३८॥ नहिं दीसे गयानुं स्थान॥ देखतां पाम्यो अंतरधान॥३९॥ जोवा दीकन्या काली॥ घेर कहेवा सरवे चाली॥४०॥ जा आना थै जोसियाणी॥ आपणने सोंपी हति संभा

धी॥ ६४॥ हवे उत्तर शो देवाशे॥ समाचार के मडुंके
वाशे॥ ६५॥ उमाटे त्यां आव्यां घेर॥ पण केहेवाय
नहींते पेर॥ ६६॥ पछे मातानें अेम पूछ॥ तमो अन
मान्या अे शुं छो॥ ६७॥ कहां गई कुंवरी म्हारी॥ ने पर
चंद्रमा नाखुं ओवारी॥ ६८॥ कहाडी आगळथी ते
आवे॥ म्हारुं आंगणीयूं ते सोहावे॥ ६९॥ म्हारा
प्राणतणो आधार॥ तेहेंने तेरी लागी वार॥ ७०॥
केको कुंवरी गयूं मुज हरी॥ अथवा गई ते रत मरी॥
७१॥ रोतो जोव्यो सखीनो साथ॥ त्यांय पडिया ह-
मारा हाथ॥ ७२॥ हमो अे रांधे नव लह्युं॥ के कन्या-
ने हरी गयूं॥ ७३॥ वज्र वचन अेहेवां सांभळी॥
माबापने मुरछा वळी॥ ७४॥ पछे रोतां नरने ना-
री॥ दीकरीना गुण संभारी॥ ७५॥ रोतां मातपी-
ता लेई साथ॥ सर्व नैणे करे अश्रुपात॥ ७६॥ वि
श्वावसु सोधन करतो॥ पीता गामे गाम संचरतो
॥ ७७॥ ॥ चलण॥ ॥ सांचर्यो ते सोध कर
तो॥ पण पुत्री जोणी नव जडी रे॥ अे कथा अेटले
थी रही॥ हवे कन्या कष्टे कुं पेरे पडी रे॥ ७८॥ ॥
कडवुं॥ १२ मुं॥ ॥ राग सोरठनी देशी॥ ॥
आसन लीधुं उंचली रे॥ दैत छे महा विकराळ॥ अ

मही तव ते मृदालनशा॥ पडि पेटडियामां कूआ॥२॥
मुझ मुने तुं राक्षसा॥ हूं लागुं त्हारे पाया॥ पिता-
जी अनेरी वाटडी रे॥ मरशे म्हारी माया॥ रा॥ आप
तमारी आणकी रे॥ आल झुंटाई अंतरियाण॥
आ पापि हाथ चडी अरेरे॥ हवी करम जाने गाळ॥३
॥ सखी मातानें नहि कहो रे॥ मुझ दुख न धरशो रे खा॥
लावि पदारथ टणे नहीं रे॥ मुझ कर्म तणि ने रेखा॥४
॥ जेम टळवळती तारुणी रे॥ क्यांथि दुष्ट कूदे मांहा
या॥ विक्राण वदन करे शा मोकपारे॥ कैं नैणे नीर प्रवा
हा॥५॥ मृगलिने मुखमां धरी॥ जेम व्याघ्र न्हासे
वन्न॥ तेम ते लीधी मृदालनशा रे॥ आरत लरक
रति रुदन्न॥६॥ जेम प्रसवतां पोपटी रे॥ ग्रहीया-
ले मंजारा॥ तेम लीधी ते मृदालनशाने, नवहोंयी
भूमके कार॥७॥ अंतरिक्ष चाल्यो मन धरी रे॥
अति घणो अहं मेघ॥ अवे वाट मध्ये मल्या
रा॥ उमिया सहित महादेवा॥८॥ पार्वतियें सां
भल्युं रे॥ रुडो आणकी पडि अंधन्न॥ मुकावो महा
देवजी रे॥ तेथी आपण थाय प्रसन्न॥९॥ वचन तुं व
दा महादेवजी॥ नारी मारीनी करे कार॥ दया
आवे तो मारि दैत[illegible] आपो अजणाने आंधा

रा॥१०॥ तव ऊमया के एम ओचर्यो ॥ जे कन्या-
नो हरनार ॥ रे ए पापीने मारशे रे ॥ ते हशे तु
ज भरथार ॥११॥ रोईश ना तुं मृदालसा ॥ जें
म माता बोल्यां वाण ॥ अमर सैन्य सुतसु
त जेरे रे ॥ ग्रेहशे त्हारो पाण ॥१२॥ कामनी
ते प्रीछी गई रे ॥ नव पापी प्रीछ्यो पेर ॥ पाता
ळ पांचमे लई गयो रे ॥ त्यां हतुं पोतानुं घेर
॥१३॥ ॥वलण॥ ॥ आव्यो घेर पोता
तणे ॥ लाव्यो नारी रतन्नरे ॥ अन्य कोइ कांनव
मणे ॥ एम ऊगरे ते स्त्रि तन्नरे ॥१४॥ ॥
कडवुं ॥१३ मुं॥ ॥राग रामग्रीनी देशी॥ ॥
वैसमपायन बोल्या वाणी जो ॥ अजणा हर्ण
करीने जाणी जो ॥ मंदिरमां छे सुन्यकार जो ॥ न
मणे त्रीलनुं तेणे ठार जो ॥१॥ ॥ढाळ॥ ॥
ते ठार त्रीलनूं नव मणे ॥ ने करे आवी वात ॥ मृद
लसा एकली घरमां ॥ करे अश्रुपात ॥२॥ अरे क
रमडा शुं कर्युं ॥ म्हें कोण कीधां पाप ॥ आ स्थान
क आवी पडी ॥ मुक्यां माने बाप ॥३॥ नव दैतव
ण तुं बोलियो ॥ कहो कहां करो कुन्न ॥ सुपनकां
नां विध लोगवो ॥ लावतां करि लोनन्न ॥४॥

पटकुळ फेरो पद्मनीाावणि खोलितारशंगाराापु
र्व जन्मपुन्ये करीाा हूं सांपड्यो लरथाराापा
शोक मुक्यो सुंदरीााकरमांग्रही वरमाणााहाथ
आली माकहानेााकरेशे आक अमाणााद्ााास्वर्ग
सुखथी अधिक छेाा ने जाणरो विवेकाातो जो
ग लोगवशो लामनीाा महारि संगरंग अनेक
ााजाा जरा न आवे तुजनेाा नागरसकरावूं पान
ााजोबन रेहेशे सघालगीाा वाधशे अतिशोवानाा
दाा आलोचन जुवो लामनीाा ल्याररूर करता ला
साा धन्य लायग जे वसे ज्हेणेााप्रुन्या होय जवि
नाशााास्ता अनमान्या साकारणे छेााजोलोमु
कीने लाजाा परणो मुजने प्रेमद्ााानेसरे सघणां
काजााााा मृणालशा जेम जोयरेाा मनमांकरीने
विचाराा परण्यानो परपंच करूंाा जे मते मलगा
डी वाराााशाा वचन करे पार्वती केहुंााल्हेणे आपुं
छे वरदानाा जे पापीने मारनारोाा को आवशे
भणवानाााराा ज्हेवी रिते मन विचारीाामुख
कर्युं आनंदााहसित दीठी मृणालशाा तव पड्यो
माया फंदााा३ाा विनययुक्त ते जोयरीाानहिं जीत
वणनूं कामाा ठामिठेकि विवाह करोाा कहूं करआलीश

आन ॥ १४ ॥ हुकम तेडो तम तणुं ॥ दोष छे ए मुने
नथि कांइ ॥ गीत गाये कामनी आपणने चोळीपीठी
॥ १५ ॥ सज्जन केरुं नाम लीधुं ॥ सांभर्यो त्यारे भा
ठ ॥ हिओ फरीने आवियो, जळ थकी आंखलशा
छे ॥ १६ ॥ ज्ञान विचारे तेहनूं ॥ दुःख लाग्यूं अति
घेरा ॥ रितुध्वज म्हारे मारवो ॥ वाळवूं भाईनुं वेर
॥ १७ ॥ गालवनो थई यत्न लाग्युं ॥ रितुध्वजने
नाखूं मारी ॥ हाल लागे मन तणी ॥ पछें परणुं
नौतम नारी ॥ १८ ॥ जे कुंडलानी दीकरी ॥ विकुळ
ला छे नाम ॥ ध्यान धरियुं तेहनुं ॥ तव आवी ते-
णे ठाम ॥ १९ ॥ कर जोडीने विनवे ॥ कन्या कहे महरा
ज ॥ आवेण मुने केम संभारी ॥ शुं छे स्वामि का-
ज ॥ २० ॥ असुर कहे तुं मृदालशाने ॥ साम्यव रहि
ने पास ॥ अेटले हुं रितुध्वजनो ॥ करतो आवुं ना-
श ॥ २१ ॥ भाई पड्यो लोभी ऊपर, नथी दिधूं तेने
दहेंन ॥ कहो केम परणूं प्रेमदा ॥ तूं सांभळ म्हारी
बहेंन ॥ २२ ॥ मृदालशा कहे सुःखे अजो ॥ वेगे प
धारो स्वामिन्न ॥ हुं तमथी नथी वेगळी ॥ हावे
थई छुं तम आधिन्न ॥ २३ ॥ ॥ वलण ॥ ॥
आधिन थई छूं तम तणे ॥ तव पापी त्यांथी पर

वरेरे॥ विप्र प्रेमानंद अेम भणे॥ पछे यज्ञ करि क
हि पेर करेरे॥ २४॥ ॥कडवुं॥ २४ मुं॥ ॥
राग धवळ धन्यासीनी देसी॥ ॥नारद जी मु
खे जेम आख्यरे॥ सुणो युधिष्ठिर रायजी॥ राजन
रितुध्वज त्यां गयो छे॥ यज्ञ कहि पेर थायजी॥ १
॥ धनुष टणकार कुंवर करे छे॥ नीगमना नी घो
षजी॥ भणे ब्राह्मण भाठ पढ्यो जेठे॥ पापिने प
ढियो रोषजी॥ २॥ भोजन करवा विप्रो आव्या॥
गंगा त्रटथी अंघोळी जी॥ हतूं तेमनुं तेम देखीने
॥ दैतने लागी होळी जी॥ ३॥ रीतुध्वजे तालकेतुने
मारयो॥ ते विप्र करता विजाणजी॥ कुंवर कहे बि-
जने हणवा॥ मृत्यु कहावी जाणजी॥ ४॥ व-
चन सुणीने दानव बोल्यो॥ मुखे करी होकार
जी॥ यज्ञ विषे आविने पडियो॥ आवरियुं अं-
धकारजी॥ पाडीया ब्राह्मण भोजन करता॥ भ
यें मुकी भोजनजी॥ रितुध्वज धारीने राखे॥
जेम रखे मुनिजनजी॥ ६॥ विधूतास्त्र ते आण
न मूकी॥ माया सघळी कापीजी॥ अंधारे अजवा
ळुं कीधुं॥ ते नीराणो कीधो पापीजी॥ ७॥ अेक शा
ल्मलतनुं वृक्ष मोटुं॥ ते दैत लाव्यो उपाडीजी॥

रीतुध्वज ऊपर तेनाख्यूं ॥ माथा ऊपर लगाडी
जी ॥ ८ ॥ राजकुंवरे तव जाणनं मेहेल्यूं ॥ चूरसकी
घो तीन मात्रजी ॥ पछे सरशर ताणिने मुक्यां ॥
विंध्यूं दैतनुं गात्रजी ॥ ९ ॥ रोप पड्यो ने जगत
रडाव्युं ॥ पड्यां सरव आयुधजी ॥ ज्हाठी हाल्ल
च रण मूकीने ॥ न रहेवाय युद्धजी ॥ १० ॥ शार
म्हकाव्यूं धनुष ऊपरने ॥ मारवा जेडी मूठजी ॥
पगलुं ते पापीनुं देखी ॥ अश्व हांक्यो पूंठजी ॥
११ ॥ पाखरियो ते पवन वेगी ॥ देव तणो आपे-
लोजी ॥ पाताल कुतूनि पूठे धायो ॥ जणे पाणी-
नो रेलोजी ॥ १२ ॥ मायावी मरडातो चाले ॥ ज्यां
होय अघोर पंथजी ॥ ज्यां अस्तर त्यां अश्व हिं-
डे छे ॥ आथीडे नहि अंधजी ॥ १३ ॥ थरथर धुजे कां-
ई नव सूजे ॥ मुःखे स्वास न मायजी ॥ लुवे व-
णीने पडे हणीने ॥ ऊजरडे ऊलो थायजी ॥ १४
॥ मारयो हावे जेम विमासे ॥ देखि जाणने काया
कांपेजी ॥ थाक्यो शरीरे स्युप थयो रे ॥ रखे घोडे
कां आवेजी ॥ १५ ॥ रीतुध्वज होकारा करतो ॥
थाय अश्व ऊपरथी जेठोजी ॥ कहे रे प्रथ्वी लहीं
पाडु प्रहारे ॥ पापी पाताले पेठोजी ॥ १६ ॥ आ

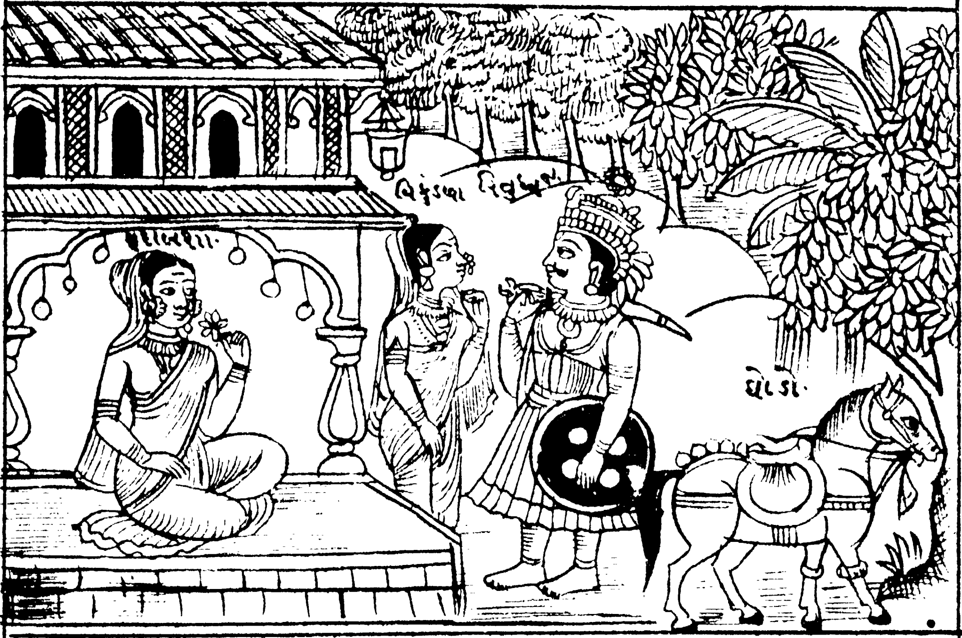
गण जळ अगाध जाण्यूं ॥ मांहीं दैत परवरियो
जी ॥ तव जंपापात कर्युं घोडायें ॥ रायने लईने
तरियो जी ॥ ४७ ॥ फाण पूंठण गद्दा ग्रहे वर ॥ अ
नंत नदीने नाळां जी ॥ तेमां रितुध्वज घालो हिं
डो ॥ ज्यां मनुष नहीं डे पाळा जी ॥ ४८ ॥ अतळ
वितळ तळातळ सुतळ ॥ आव्यो चोथे पाताळ
जी ॥ दैते जाण्युं जे घेर लईश तो ॥ कन्याले रो लु
पाळ जी ॥ ४९ ॥ ॥ वळण ॥ ॥ लुपाळ
लेरो लामनीने ॥ ते चिंता चितमां थई रे ॥
अंतरधान थयो ते त्यांथी ॥ रसातळ जे गेल
छे रे ॥ ५० ॥ ॥ कडवुं ॥ ६ मुं ॥ ॥ राग वे
राडीनी देशी ॥ ॥ अंतरधान थयो असु
र ते ॥ लई जे गेर रसातळ ॥ रितुध्वज मनमां वि
मासे ॥ ने अश्व चाल्यो सुतळ ॥ १ ॥ लूल्यो वाट
डीयार थयो ॥ लुलामणे पड्यो लंभ ॥ जळमां
वाट नहीं वाळे ले ॥ लेवानो नहिं अनुक्रम ॥ २ ॥
दशो दिश ॥ जुवे फरे आकळो ॥ तव गलरायो राय
॥ एटले अश्वने ज्ञान थयुं ॥ ते मृगालशा लाणि
ज्याडो ॥ राय घोडाने घणे ओक जेंयो ॥ पण मांहि
र लाणि भरडाया ॥ रीस करीने चाबक मारो ॥ तव

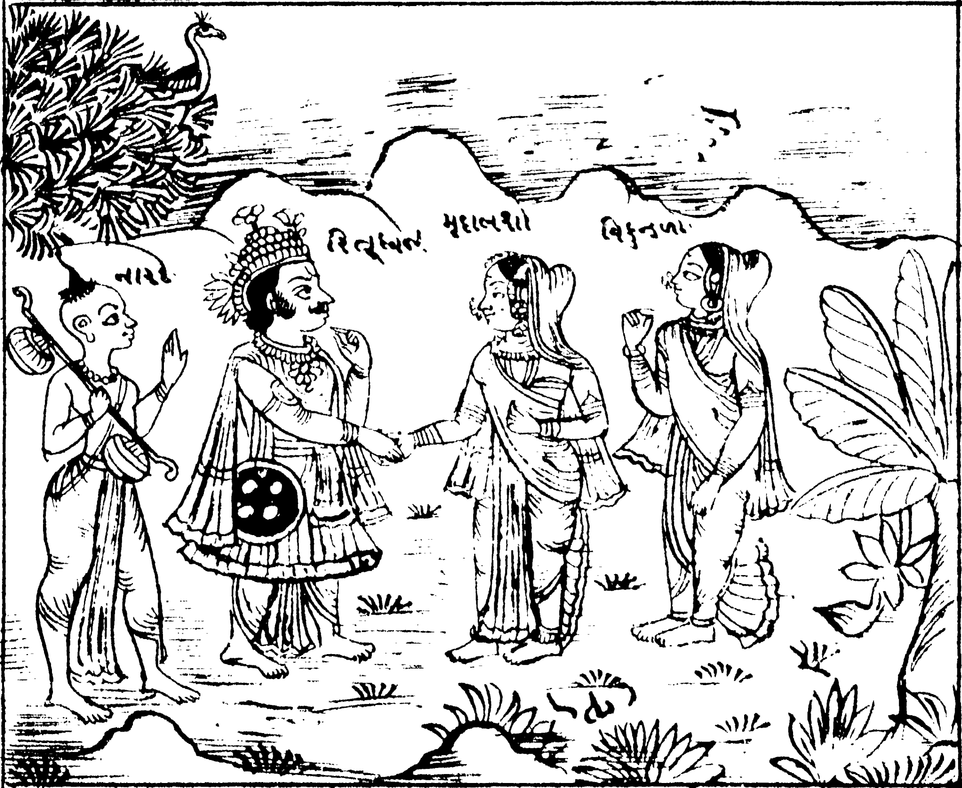
तोय मन रातां थाय ॥४॥ अश्व कह्युं तो करे नहीं
॥ मन जवा देतने घेर ॥ राये जाण्युं ने कहां जय
जेउं ॥ शी थाय छे पेर ॥५॥ मन पोतानुं दृढ क-
रीने ॥ छूटि मूकि वाजनी वाग ॥ अश्व चाल्यो
दाजवने मंदिर ॥ चपळ चलावी पाग ॥६॥ अे
वे जळ रहित अेक स्थान आव्युं ॥ दीसई छे अ-
ति रम्य ॥ ते मध्ये पाधरो जई पेठो ॥ घोडाने
ते छे गम्य ॥७॥ धुम्र वेलीनुं अशोक वनछे ॥
तेनी शोभाछे घणी ॥ ठाम ठाम अजवाळां दे
जे ॥ मुख्य छे नाग तणा मणी ॥८॥ ते मध्ये
अेक सरोवर सुंदर ॥ निर्मळ जळ त्यां लेहेरे ॥ पाळे पा
ळे तरुवर शोभ्यां ॥ आवना चंदन केरा ॥९॥ रा
जकुंवर अति हर्ष पाम्यो ॥ पीधुं शीतळ जळ ॥
ते मूकीने आगळ चाल्यो ॥ अेक आव्युं दारुण
स्थळ ॥१०॥ ते देखी नृपत जय पाम्यो ॥ पड्या
दिठा छे सहु बंध ॥ कीट पतंगने मांस शोणित
॥ त्यां वायु आवे दुर्गंध ॥११॥ त्यम करमने
पद मस्तक ॥ अर्ध करडेलां पड्यां ॥ रितुध्वज
विस्मे थयो ॥ शुं प्रलय काळ थयो कयां ॥१२॥
दारुण घाट दिसे हशे को ॥ दैत केरो वास ॥ अ

अथ बुद्धि एकुं अहीं आव्यो॥ हवे ध्यानी रीअ
शा॥१७॥ रे निव शिवतुल राजण हरो॥ आव्युं अं
तरज्ञान॥ एवुं कहीने घोडो जोड्यो॥ समर्या श्री
भगवान॥१८॥ आगण जतां मंदिर आव्युं॥ कन
क तणो छे कोट॥ महा मनोहर देखीने॥ अश्व नेम
रावी ओट॥१९॥ माणियां शुल जणियां॥ अटारी
त्यां शोभे॥ सुंदर थोक परशाण पटमहा॥ जतां
मां मनडुं लोभे॥२०॥ जतकार अरूपे जणी॥ रा
वटि रमणीक दीसे॥ हिराने आणेक मोती॥ जोतां
मनडुं हींसे॥२१॥ ॥वलण॥ ॥हिंसे
मनडूं जवि जोकतां॥ भोवननी शोभा घणीरे
॥ राजकुंवर परवर्यो॥ ज्यांछे कन्या गांधर्व तणीरे॥
१॥ ॥कडवुं॥१६मुं॥ ॥राग केदारो॥ ॥
ज्यारे आव्यो राजद्वार॥ बारणे मुकीने तोखार
॥ राजकुंवर करे फरे॥ मंदिरमां केम परवरे॥१॥
मनमां ते करे डगमग॥ भय युक्त थई मांडे पग॥
अगा एकुं करमां धरी॥ समर्यो मनथी हरहरी॥
॥ ॥ढाळ॥ ॥धर्युं जग मन दृढ करीने॥
रमां जणो निव जोवा॥ थानार होसे ते थशे
॥ जवुं अंतःपुर जोवा॥३॥ मायावी एरुंमा

या कीधी।। मुजने मोकवा माटे।। ए प्रपंच नहोय
पापीनो।। शुं मंदिरमां मुने वाटे।।४।। सुरपतिना
लोचन सरखुं।। ने शा माटे छे सुन्या।। कनक केल
थि कम कीधुं।। नाणानी नथी नून्य।।५।। नारी न-
पूराक के पुरुष।। को नथी पक्षीने पशु।। करनारे घ-
णो प्रयत्न कीधो।। तो शा माटे नथी वस्युं।।६।।
एम करतो आघेरो चाल्यो।। राय शत्रुजितनो
तन।। विकुलता दासी दिठी, कां करती अंगमर-
दन।।७।। सुंदर रूपने मदन पूरण।। दिठो आव-
तो राया।। साद करती सहेलडीने।। अंतःपुरमां
लया।।८।। मृदालशा प्रत्ते दासी बोली।। एक
करी करजोड।। राणिजि राजको आवे छे तेपर।।
काम ओवारु कोडा।।९।। सांभळीने रामा
हरखी।। पार्वति वचन थयुं साचुं।। पापिने व-
धकरी मुने वरे।। एवुं लईने लग्युं।।१०।। आग
ळ अंतर पट किधुं।। लज्जा मनमां आणी।।
पछे सहेलडी स्वामी मोकली।। पात्र लरीने पा-
णी।।११।। आव भाव करी मोकली।। बोली वि-
कुलता वाणी।। आघा पधारो शोक मूकी।। तम
ने तेडे मुज राणी।।१२।। वाय सांभळी रामाक-

रां॥ विस्मय पाम्यो रूपा॥ दासी एहेनी आह-
वीछे तो॥ राणीनुं केवुं रूपा॥१३॥ ॥
घणा॥ ॥रूप जोवा गयो गुणवंतो॥
आप हैडुं दृढ करीरे॥ विप्र प्रेमानंद एम भणे॥
पछी केम मळी ते सुंदरीरे॥१४॥ ॥कडवुं
१७ मुं॥ ॥राग जेजेवंतीनी चोपाई॥
॥ ॥राजकुंवर गयो उल्हासे॥ दासि
आवि मृदालशा पासे॥१॥ राणि कने आज्ञा
लीधी॥ आपि आसन पूजा कीधी॥२॥ जोई
पाताळकेतूनुं घर॥ जाणे वास वसे विश्वंभर
॥३॥ द्वारशाखा हारो हारे॥ लीपि लीत कनक
नीगारे॥ मध्ये स्फटिक मणिना स्थंभ॥ स्थामा
स्थामी दिसे प्रतिबिंब॥४॥ चित्रामण ज्यो
पासे चळके॥ मुक्ताफळना तोरण लळके॥५॥
एहेवुं सदन मुक्युं छे समारी॥ रीतुध्वज रह्यो छे
विचारी॥६॥ पछे बोल्यो राजकुमार॥ दासीने
पुछ्यो समाचार॥७॥ तमो जाते दिसो छो जेह
॥ आतो ओरडी दिसे अनेक॥८॥ जे कोण स-
मार्युं धाम॥ एहेना वसनारनुं शुं नाम॥९॥
॥लुवन शामाटे छे सुनकार॥ कहो वातमांडी-

વિકુંડળા રિતુધ્વજ
મદાલસા
ઘોડો

નારદ
રિતુધ્વજ
મદાલસા
વિકુંડળા

ते नारी ।।१२।। त्हारे कहे विकुंडला नारी ।। सतवा
त कहुं छुं विचारी ।। पराघडि विश्वकरमाजे अश्व
मेघ ।। जहीं पूर्वे वस्ता विश्वदेवा ।।१३।। एक दैत्य
हतो कुंडलधारा ।। ईंद्रे सोंप्युं त्हेने घरबार ।।१४
त्हांथी देव थया विदाये ।। कुंडलधार रह्यो त्हां
राये ।।१५।। ते राजनी कुमारी ।। न्हानपणमां
कुं अंगे सारी ।।१६।। पिता मार्यो म्हारो आ
ठाम ।। ताज पाताल ज्हे थां नाम ।।१७।। एछे
धूम्रकेतूना जाण ।। त्हेनां रूप महा विकराण ।।
१८।। तेणे घर रिद्धि लूटि लीधी ।। जत्यो ए दा
सी मुजने कीधी ।।१९।। दुष्ट दमे छे त्रण लोक वस
सर्वे लूटि लयुं त्हां धन ।।२०।। मूने राखीछे
धणती वारी ।। कोण लणे त्हां पीड म्हारी ।।
२१।। एक गालव नामे ऋषिराज ।। त्हेनो त्र
णवार लाग्यो यज्ञ ।।२२।। राज ऋतुध्वज छे
बळवंता ।। त्हेणे जाण्यो एकनो अंत ।। पाता
ळ केतू गयो न्हासी ।। ऋतुध्वजना युद्धथी त्रासी
।।२४।। एक मृदालसा नामे नारी ।। विश्वावसु
गांधर्व कुमारी ।।२५।। त्हेनुं रूप मनोहर नरखी
।। हरि लाव्यो पापि ते हरखी ।।२६।। आव्यो कु-

त्या करीने काले॥पापि लै आव्यो पाताळे॥२७॥परणवानी कीधि सज्जाई॥तव सांभर्यो पोतानो भाई॥२८॥मूने मुकी साधववा घेर॥तेतो गयो वाणवा वेर॥२९॥णीजे ते लिया डाणे मार्यो॥पण भायेगे तमो पधार्यो॥३०॥जे कन्या कुंवर तमने काची॥कोवात दिसे छे भावी॥३१॥तमे प्रेम प्रेमदा ने परणो॥आ कोल सज्जण छे घणो॥३२॥जे ईश्वरे तमने आपी॥केमा थाशो आवरे पापी॥३३॥त्यारे रितुध्वज बोल्यो वाणी॥दैत्य डो मृदालसा राणी॥३४॥हूं छउं अयोध्यानो राजा॥ तालकेतु कियो पातज्जा॥३५॥पछे पाताळ केतु पूठे धायो॥ज्यां आव्यो ने क्यां संतायो॥३६॥कारे जाण्यु छे महा सुलक्ष॥आक्रणिये काढुं अंतर पक्ष॥३७॥पडे जन्मथी ईहू अहारा॥ज्यूवी नैणे निरखी नार॥३८॥मीरे मीट जन्योनी मणी॥कुंजवान कुंहेथी टणी॥३९॥हर्षे नैणे नैणे रसपीधो॥पीतां मुर्छित नरने किधो॥४०॥ ॥वलण॥ ॥चित्रामण जन्यो थया॥पछे मृदालसा शुं वदे रे॥ विप्र प्रेमानंद कहे श्रोता जन्न धरो कुंहरे॥४१॥ ॥कडवुं॥१८मुं॥ ॥

रागजिल्हागडो॥ ॥ओलो ओलो लटका
ना राय॥ मुजने मलकडो॥ हूं तो लागुं तमारे पाय
मुजने मलकडो॥१॥ तमो जनमान्या ते शुंय, मु-
जने मलकडो॥ कांई मन्त न आवी कुंय, मुजने म
लकडो॥२॥ हवे जगीने आप संभाळिये, मुज
ने मलकडो॥ पेच पाघडिनो छुट्यो वाळिये, मु-
जने मलकडो॥३॥ अकडुं अडग पडे छे गणी, मुज
नें मलकडो॥ वागशे तो जोरो सोरणी, मुजनें
मलकडो॥४॥ आज शुं करो अर्ध पडियाणि, मुज-
ने मलकडो॥ पाधरी दिसे छे रढियाणी, मुजने मल
कडो॥५॥ दृष्ट तो कांई राणीये साहि, मुजनें मल-
कडो॥ जेम नाखीने छाकरवाहि॥ मुजने मलकडो॥
६॥ पुछा पुछ करसो मां महाराज, मुजनें मलकडे
॥ करो विवाहनो तमो साज॥ मुजनें मलकडो॥७
मुने करी गयां ऊमया देवा॥ मुजने मलकडो॥ ला
जघशो नहिं देव, मुजने मलकडो॥८॥ नथी जीत्युं
जीत्युं होय, मुजने मलकडो॥ हवे विकल्प मनरे स
होय, मुजने मलकडो॥९॥ हवे शुं जणावो छो प्रीत
॥ मुजने मलकडो॥ हमो प्रीछुं पुरुषनी रीत, मुज
ने मलकडो॥१०॥ तमो मनमां धरो नवकोधीर, मु

अने मलकडा म्हारे तमो छो मनना हीर, मुज
ने मलकडे ॥५॥ ॥वणजा॥ ॥सुणजो री
त जाणुं पुरुषनी ॥ तव राजा बोल्यो के रती ॥ च्या
ल देखी चतुर नरनी ॥ पछे मृदालशा घेली थती
॥१॥ ॥कडखुं पल्मुं॥ ॥राग केदारानी
चाल दुकडी॥ ॥देखि चालते चतूर नरनी
॥माया लागी राजकुंवरनी॥ ॥१॥ कांई मोघेरी ते
थाती॥ मूज कणा करे मदमाती॥ ॥२॥ पछी मुन्य
थई रही म्होडे॥ पाछी ओसरि आघूं ओडे॥ ते
म तेम राय आघो आवे॥ प्रीते प्रेम करीने बो-
लावे॥ ३॥ हावे लाज कोनी धरो छो॥ ने शाम
टे लज्जा करो छो॥ मुज वदन कां देखाडो॥
सुख स्वर्गनुं पामी पमाडो॥४॥ मोह्यो मोह्यो
तमारे लटके॥ तो से न बोलो मुज मटके॥ क्हां
मुन्य थयां हो नारी॥ नव बोलो प्रथम मुने मा
री॥५॥ आ जंजर फेर्यूं छे आछूं॥ मुज ऊपर
थी करो ते पाछूं॥ हूं मोह्यो छुं अदभूत अंगा॥
करी वदनी ते त्यारे तेने॥६॥ मूज देखाय
छे घूंघटमां॥ लाज मूकी वदो उलटमां॥
त्यारे घूंघटने परो लीधो॥ रीतूं अवनने घेलो

કીધો ॥૬॥ શાંમાનો લાવ લહિ કહું બાળા ॥ સુ
ખ જાણે ચંદ્રની કળા ॥ રહ્યો રાજા પાસે આવી
॥ બોલે નવ અબળા બોલાવી ॥૭॥ ભરાયો
માયાને પાસે ॥ જેમ ભ્રમર અંબુજ નિવાસે ॥
તેને રૂપે તે મેરૂ ડોલે ॥ તો મનુષ્ય તે કોણ તોલે ॥
તા પાસે આવી બેઠો તે રાયે ॥ પામરિયે ઢાંક્યો
છે વાયે ॥ કચરો વળગ્યો તે દેહે નાંખી ॥ મૃગા
લેખાની ઓરાડી માંખી ॥૯॥ મૂખ લૂવે છે કુ
રી કરી ॥ મ્હારા સમ બોલો સુંદરી ॥ મ્હેં મુક્યા
છે તમને વરી ॥ તો શૂં લાજ ધરો ઓસરી ॥૧૦
॥ જ્હાં તો છે એક કિંકરી ॥ જૂવો પ્રેમે નૈણાં ભરી
॥ આવો સાથે કરૂણા કરી ॥ ઈશ્વર આપશે બા
કરી ॥૧૧॥ તમો ગાંધર્વની કુંવરી ॥ પાપિ લા
વ્યો તમને હરી ॥ હું તો તેહને નાંખિશ મારી,
તું તો એ નવ સમજે નારી ॥૧૨॥ અમો કહું છું
પ્રણિપત કરી ॥ નવ બોલો તો વૈરા કું મરી ॥ ત
મો પરો કરો ઘુંઘટ ॥ બોલો પાયે પડું મુગટ ॥૧૩
॥ પાથરૂં હું પામરીનો પટ ॥ વદો વાણી આણી
ઉલટ ॥ જે મિથ્યા શી કરવી ચટ ॥ સંઘે પ્રીછું
નથી હું નટ ॥૧૪॥ પાપિ હરિ લાવ્યો છે તુજને

॥ ते तो घणुं दाझे छे मुजने ॥ व्हाली तुज काजे
घडुं वढ्या ॥ वेरिनुं शिर कापीस सद्या ॥ ९ ॥ पाटा ॥ फोडे
रु तणी जटपट्या ॥ ऊठो नारी आणी ऊलट्या ॥ म
न मेळववानो कोड ॥ व्हाली तुं छे म्हारी जोड ॥
१० ॥ ॥ वळण ॥ ॥ पछि ऊलट
आणी जन्यो मळियां ॥ कहे भट प्रेमानंद रे ॥
पछे पाणी ग्रहण केम कवुं ॥ तेनुं कहुं पद बंधे
॥ ११ ॥ ॥ कडवुं ॥ २० मुं ॥ ॥ राग देशाख
नी चोपाइ ॥ ॥ नारद कहे सांभळो जे
धर्म ॥ पछी केम थयूं विवाहनुं कर्म ॥ १ ॥ मदाल
शा राजने मळी ॥ आकाशे बिजळी समजळी
॥ २ ॥ तव राजाजे वाणी ओचरी ॥ अम्बऊपर
जेसी सुंदरी ॥ दासीने कह्युं धैर्य विदाय ॥ जेटले
आव्या नारद ऋषीराय ॥ ३ ॥ ऋषि तणुं कीधुं पूज
न ॥ समाचार कह्यो राजन ॥ पाताळ शुं थयुं आ
व्या महाराज ॥ मुज सरखूं कै कहिये काज ॥ ४ ॥ ना
रद कहे सारो सिध्ये कार्य ॥ आव्यो छुं हूं थवा
आचार्य ॥ ५ ॥ परणी थाओ आव्ये अ म्हारा ॥
चोरि रची तव ब्रह्मकुमार ॥ ६ ॥ वणता जोइ
मुनी लगवाना ॥ विकुंडलादेनुं कन्यादान ॥ ७ ॥

आरोपी कंठे वरमाळ॥ गांधर्व विवाह कीधो
ततकाळ॥१०॥ नारद अंतरधान तव थया॥ त
त्पर थैन र नारी शीलियां॥११॥ दासी जेम जो
ली मुख वाण॥ तमो जन्योने कन्ने कल्याण॥
१२॥ राय अश्वे जेठ नेह धरी॥ ओछंगे जेडी
सुंदरी॥१३॥ देवता जे आपेलो तुरी॥ जेम आ
व्यो तेम चाल्यो करी॥१४॥ गालव आदे ऋषी
जुवे वाट॥ न आव्यो कुंवर तेथी तेडी आट॥१५
आया घोडाने पगले पल्या॥ अहवे कुंवर कन्याने
ले वाटे मल्या॥१६॥ उतरी कठां कर्यो नमस्कार॥
अथईती कह्यो समाचार॥१७॥ ऋषी गालव
वतो करर्ष्या घणुं॥ मान न वाध्युं पोता तणुं॥
१८॥ अहेना पितानें लगाडुं पाया॥ रतनसरी-
खी ले कल्याया॥१९॥ पछे अयोध्या आव्या ऋषी
राया॥ वधामणां पुरमध्ये लयां॥२०॥ सेवक जा
व्या शत्रुजित लणीं॥ स्वामि सांभळिये वधाम
णीं॥२१॥ पुत्र लाव्यो परणी प्रेमदा॥ उल्लोरा
न मनमां अति मुदा॥२२॥ ऋशिने पाये शा-
त्रुजित पड्यो॥ आनपुत्र मने पड्यो नड्यो॥२३
साथे शामानी कीधी लेडा॥ मुनि तमे फो-

चाल्या कोड ॥२४॥ नम्र नर मळवा आविया ॥
योग्य रीते भेट लाविया ॥२५॥ पांच दिवस मुनि
कोण रह्या ॥ पछे पोताने स्थानक गया ॥२६
॥ राजने उमंग धरी ॥ पुत्रनो विवाह मांड्ये
करी ॥२७॥ मृगालेखाने पुछी वात ॥ कोण तमा
रां मातने तात ॥ २८॥ कुटुंब सर्वनुं लीधुं ना-
म ॥ ससरे जोण्यो सारो ठाम ॥ २९॥ पछे
लख्यो पत्र समाचार ॥ गांधर्व लोक गयो सर
दार ॥३०॥ ओल्यो सेवक आव्यो कोडशुं ॥ आ
कागळ त्योनी विश्वावसु ॥३१॥ स्वस्ति श्री गां
धर्वनो देश ॥ विश्वावसु नामे ने नरेश ॥३२॥
लिखितंग शत्रुजित महिपती ॥ अमो रह्या छीअे
तमारी वती ॥३३॥ जीव जेकने छे वधामणी ॥
जोवाई दीकरी ने तम तणी ॥३४॥ पातालकेतु
गयो तो हरी ॥ ते कन्या मुज पुत्रशुं वरी ॥३५॥
नारद लिये कराव्यो विवाह ॥ मुने करी उपनी छे
इच्छाय ॥३६॥ माटे मळवाने आवजो ॥ रीत
घटे ने ते लावजो ॥३७॥ सेवकने शिवनुं छे वचं-
ना तो जहिं लगी आव्यो राजन ॥३८॥ आडि
हमो आवि फोंचिये जहीं ॥ पण शुं करीये जे

अभगती नहीं॥३९॥ वांच्युं पत्र ते वेगे करी॥
जोल्यो राजा नेणे जलशी॥४०॥ जेशुं सा-
मुं के छे स्वपन्न॥ जवी दिकरी उपर तन्न॥४१
॥ चालो सर्व को वेगे करी॥ विधीये परणावुं दि
करी॥४२॥ गांधर्व सर्व थया सावधान॥ ली
धां धन्न लरी वैमान॥४३॥ गाममां वरत्यो ज
य जयकार॥ अयोध्या आव्यो परिवार॥४४
॥ त्यां सर्वे वेगे करी॥ मात तातने भक्ति दीक
री॥४५॥ अथ ईति पछे कही सव वात॥ हर्ष
पाम्यां मातनें तात॥४६॥ आपी कन्या घालना
क्यो पाय॥ विश्वावसु आदे थै विदाय॥४७॥ पु
त्रि कहे पिता जे परवरो॥ छे ईंद्र पे अधिको स-
सरो॥४८॥ ॥चलण॥ ॥ससरा
नुं सुख छे घणुं॥ लव दुःख सर्व पाछुं कर्युं रे॥
नारद कहे सुणो धर्म राजा॥ पछे मृगालशा जे
शुं कर्युं रे॥४९॥ ॥कडवुं॥ २० मुं॥ ॥
राग गोडीनी देशी॥ ॥सतगुरु वाणी श्रो
वरे॥ सांलको सुख जड मन्न॥ सुख पाम्यां
घणुं प्रेम धर॥ ससरा तणे लोवन्न॥१॥ प्री
त वाधे नव नवी॥ स्वामी माने स्वामी साथ॥

मृदालशाना हाथनो मणि ॥ बांध्यो पतिने हाथ
॥२॥ सती अेणिपेर ओचरे रे ॥ सांभळो म्हारा शा
म ॥ मणि देखिस तमथी वेगळो तो ॥ हुं मरिश ॥
आ ठाम ॥ ३ ॥ होने घिरशो न नाथजी ॥ आ
पणे छे दुश्मन्न ॥ पातालकेतु फरे सोधतो रे ॥
तजी उदकने अन्न ॥ ४ ॥ कूडि वात उराडशो रे ॥
ज्यारे तमो जशो गाम ॥ मणि लेईश रे ॥ अेक-
लो तो ॥ म रिश आणे ठाम ॥ ५ ॥ ते वेणथी जां
घियो रे ॥ ने मणी जगम घाटे ॥ मृगया रमवा निस
र्यो ते ॥ राय वननी वाटे ॥ ६ ॥ अेक सरोवर आ-
वियूं ॥ त्यां उतर्यो राजकुमार ॥ शीतळ जळ पीवा
सांचर्यो ॥ वृक्षे बांधी तोखार ॥ ७ ॥ पोसल रिपा
णी तणी रे ॥ जळमांहे धरिने पग ॥ तेज मणिनूं
मांहे पडीयूं ॥ देखि निरख्या जे नाग ॥ ८ ॥ रितुध्व
ज पाछो ओसरी ॥ ने धनुष लीधूं ताणी ॥ मार-
वा मांडे ने रहे ॥ तव सर्प बोल्या वाणी ॥ लाह
मो आव्या छउं दुर्धमां रे ॥ त्हारो मणि हितोआत
हार ॥ मनुष्यमां तुं अधिक छे ॥ माटे हिवे मित्राच्या
रा ॥ ९ ॥ अन्योअन्य आवी मळ्या ॥ ने अघरा
बांधा सगा ॥ कूपे त्रण जण शोभता रे ॥ ब्रह्माबि

घणु द्रढ़नेमाणणरीतुहूने मांडी कह्योनेणअथ
उति समाचारण तमो कोना छो दीकरणतव
बोल्यो नागकुमारणपरणन्यातकुमारी नाग-
नीछेणपाताळ कुमारु गामण अरलक नागना
दिकरा कमोण चंद्र चुडामणि नामणवडाकमो
मोटा पुरुष कहिये तम्यारेणथियो आपणे मित्रा
चारणरीतुष्यवन राज आवजोणतमो नित्य आ
णे ठारणपरणसुख देओडीरा स्वर्गनूंणतमे रा-
च्यो गालवनो राग।राग विशेथी पामियोरे
ण जोवन विशे तूं लाग्यापपण तूं कालो जन-
ति छेयनेणमाटे मित्रतुंयोग्याकवे कमोनव स
ही सकुंण लागे तमारो वियोगणपडण नेदहाडे
आवशो नहिंणते दहाडे अपवासणपछी ते पा-
छा कर्याण अंतरे अति उल्हासणछाणजणजण
नित्य आवी मळेण मेवा लावे अमूल्याणआथ
पिये आनंद रहीणसूख लोगवे अतुल्याणटाप
जयोध्या पति आवतोणन्यां वसे नागकुमार
णवणावीने वळे नागतोणकरिने क्रोडणचारणआ
णपिता पूछे पुत्रनेणक्यां जओछो नित तज्ञाउ
तर पाछो वाळे नहिं तेणकेम कहेवाय मनुष्य मळ-

न्ना ॥ २॥ ॥ चलण ॥ ॥ केम कहे मणवूं म
नुष्यनुं ॥ ए कथा जेटलेथी रहीरे ॥ विप्रप्रेमानंद
एम कहे ॥ तालेके तूं करतो शुंत्यां सहीरे ॥ २४॥ ॥
कडवुं ॥ २२ मुं ॥ ॥ राग धवळ धनासीनी देशी ॥
॥ ॥ श्री सतगुरु जेम वाणि बोले ॥ सां
भळो शुभलड रायजी ॥ पोताने के तूं जे शुं किधूं ॥
तेहनी कहुं कुं कथायजी ॥ १॥ रसातळथी पाछो आ
व्यो ॥ ज्यां छे पोतानूं धामजी ॥ दुष्ट आवतो जोई
दासी ॥ रोई दई छोडी कामजी ॥ २॥ दाजवतो वि
स्मय थयोरे ॥ जे केम रूवे छे दासजी ॥ उिमयाट अ-
ति छे अनंगि अंगो ॥ रुपे स्त्रि पामी होय नारीजी ॥
३॥ धाईने मंदिरमां पेठो ॥ मृगालखीने जोवाजी
॥ आसन तेहनुं सुनुं जोतां ॥ पापि लाग्यो रोवा-
जी ॥ ४॥ केहेरे दासी कहां गई अबळा ॥ म्हारा प्राण
तणो आधारजी ॥ विकुल लोक हे केम आव्यो ॥ सु-
लटशान कुमारजी ॥ ५॥ मृगालेशानो कर ग्रहीने
॥ वात कें जे कन्या लीजी ॥ म्हारुं कांई त्हां नहिं
याल्युं ॥ लाडकु लोपी नाखीजी ॥ ६॥ पवन वेगी को
देवनो बाळजी ॥ ते उपर बेठां नरनारजी ॥ एवी
वात सुणी पापीये ॥ ग्रह्यूं बाणनो बाई मारजी ॥

जाघणी धृने कांठे न स्हने ॥ ओणाओण अतिमां
डिजी ॥ वण वांके मुने मृगालेशा रे ॥ गई क्यां
थकि छांडिजी ॥८॥ अन्नजल कुं क्यारे लउं नो ॥
मृगालेशा मळे राणीजी ॥ लई जनारो ने निर-
आयतो ॥ लावुं तेनो अंत आणीजी ॥ जो र-
ओ रितुध्वज हाथ अडी होय ॥ तो तेने नजता-
यजी ॥ अेवुं विचारीने पृथ्वीपर ॥ धरि जोगीनी
कायजी ॥९॥ गृह ग्रेवरनें नहिं नाळां ॥ लेई उ-
नर लणी पधियोजी ॥ अेवे समाचार केहेवा
आव्या ॥ वाटे नारदने मळियोजी ॥१०॥ करजो-
डीने दानव बोल्यो ॥ कहो रुषी कइणापजी ॥ अ
री मृगालेशा ओवारे ॥ तेनी कहो कांई लाग-
जी ॥११॥ नारद कहे तुंछे मुने जालो ॥ कुंतु
ने जेपेरजी ॥ गांधर्वि कन्या देशावर्लिता ॥ ते शत्रु
जितने घेरजी ॥१२॥ अेम कहिने नारद वळिया ॥
थया अंतरधानजी ॥ दानव आव्यो अयोध्या
मांहें ॥ ज्यां रीतुध्वजनुं निधानजी ॥१३॥ भिक्षु-
क रूपे भिक्षा मागे ॥ पुछे सघणी वातजी ॥ मंदिर
आव्यो मृगालेशाने ॥ थई रंक विप्रनी जातजी ॥१४
॥ छल ने छळी जेही दीठी ॥ अभसे मनमां पेठो

जी॥ असुर लेई ऊडीयानी स्वामी॥ धुणी घाली
बेठो जी॥ २२॥ ती हुं जन्म लगी हूं क्यारे॥ ने
आपणा देशजनजी॥ लगन करे ते लाम नि
के हुं॥ हरण करवा निज मनजी॥ २३॥ पण हरि
दनि हाथ न आवे॥ सत्य पोतानुं पाले जी॥ अ
सुर विचारे बल करुं तो॥ सती शाप देई बाले जी
॥ २४॥ कुन लोगधुं राजन लोगवे॥ मृगांकलेखा प
मे मरण जी॥ त्यारे दहाड कुलवाये मननी॥ ठरे सुज
अंतःकरण जी॥ २५॥ अेक दिवस भणियो रितुध्वज
ने॥ पापी बोल्यो वाणी जी॥ कहो कुंवर आ मणि
मोघो छे॥ केम बांध्यो हाथे ताणी जी॥ २६॥ अे बां
धवो तो घटे नहिं तमने॥ दिसे नारिनो रंगारजी
॥ अे घाण बांध्यूं मृगांकलेखाये॥ महंत करोनि वि
चार जी॥ २७॥ म्हारे माथे शत्रु अनंत छे॥ सुने
सुवो कहे ते शोक जी॥ आ मणि विना नारी नहिं
माने॥ देखिने जये सुरलोक जी॥ २८॥ ॥
वलण॥ ॥ सुरलोक जये मणि देखतो॥
पण मुवे मुकुं केने नहिं रे॥ लेगी कहे महाराज
छो॥ तमो चतुर म्होटा छो सही रे॥ २९॥ ॥
कडवुं॥ २९ मुं॥ ॥ राग मेवाडनी देशी॥

।। ।। केहवुं कहिने कुंवर पडियो ।। हैते वि
चार्यूं अंतःकर्णा ।। मणि लउं हूं रूप करीतो ।।
मृघालशा पामे मर्ण ।।१।। मृघालशा मरे के अे
मरे ।। जे जेमांथी अेक वानुं थाय ।। पछी रीतु
ध्वजनी भूक लीधी ।। छानो मानो गयो ।।२।। पे
ला सरोवरे आव्यो कुंवर नें ।। मळ्या पेला जेना
गा ।। पाताल केतु जे लेयूं जावी ।। छे ज्हां ज्हा
रो लागा ।।३।। दिवस केटला वच्चे नवा हर्षे ।।
धर्युं विप्रनुं रूप ।। ते दिवसे थयुं असुर नागनो ।। सु
वारो आव्यो नृपा ।।४।। रीतुध्वज त्यां न्हावा बेठो
।। जेक जेठो दीठो रुषी ज्यां ।। वृद्ध रूप पोतानुं कीधुं
ले ।। ते कहे हूं दुःखी ज्यां ।।५।। राय पुछे छे प्रेम धरीने
।। केम बेठा मुनि नन्ना ।। निश्वास मुको छो घडी घडी
।। जळ पूर्ण नयो लोचन्ना ।।६।। कर कपाळे जे हर्षे
ने ।। बोल्यो पाताल केतु ।। घणुं दुःख छे म्हारा कर्मे
।। ले पुछो धारी हेतु ।।७।। वरुण लोक मही कुव-
सुं छुं ।। जति तेजु म्हारुं नाम ।। जेक ब्राह्मणने
घेर कन्या ।। रूपे लेजन धाम ।। ते साथे विवाह म-
ल्यो पुत्रनो ।। तेना बापने इच्छा घणी ।। कन्या क
हे मुज प.ण छा लेउं मृघालशानो मणि ।।८।।

ते अयोध्यामां परणीछे ॥ रीतुध्वज तेहनो कंथ ॥
ते लेवा कुं जावियो छूं ॥ देखाडो ते गामनो पंथ ॥
१० ॥ सत्यवादी शत्रूजित राजा ॥ सत्यपाळे तेह-
नो कुंमार ॥ कुरंकु ऋशीनुं कार्य करतां ॥ मुजथी न
निकळे नकार ॥ ११ ॥ कहो तमो कोण देशी वसो
छो ॥ केम आव्या आ सरोवर घाट ॥ जे जणता
होतो देखाडो ॥ अयोध्या केरी वाट ॥ १२ ॥ वा
यक सुणी ते विप्र केरां ॥ कुंवरे कीधो प्रणाम
॥ प्रेम लहेने जेया जओ छो ॥ ते तो म्हारे ना
म ॥ १३ ॥ ते मणि म्हारी पास छे ॥ पण कहेनें
न अपाय ॥ मृगालशा जे जाणे तो ॥ वात वि
प्रित थाय ॥ १४ ॥ दैत कहे सांभळरे राजा ॥ जे
अर्थे सरसे म्हारो ॥ तो काले मणि आपिरी ॥ जु
पति पाछो जे त्हारो ॥ १५ ॥ सत्त वचन आप्युं
पापिये ॥ वळी एम बोल्यो वचन ॥ आवतां मु
ने वाटे मळ्या हता ॥ नागतणा बे जतन ॥ १६ ॥
तेहेणे कहाव्यूं कैने कहेजो ॥ एम ते पारो संध्या
काळ ॥ वस्तु अनोपम लावची छे ॥ माटे पाछा न
जशो ल्हूपाळ ॥ १७ ॥ पेछे राजये मणि छोडि
आप्यो ॥ पापी पाछो वळियो ॥ पाताळमांह्ये

पाछो आवि॥ नाग कुंवरने भणियो ॥पद॥ जेह
वुं रितुध्वजे कह्युं छे॥ जाउ छे मारे धाम॥ मृग
या रमवा नव आवशो॥ रहे जे तमारे धाम॥
पता नाग पुत्र पाछा वल्या जणयुं॥ मित्रे आज्ञा
आपी॥ पछे अयोध्यामां विप्रने रुपे॥ होडतो आ
व्यो पापी॥२०॥ ॥वचण॥ ॥पापी
प्रपंच करी रोतो आव्यो॥ पालव दियो मुख रा
जन सभामां आवि भणियो॥ सांभल रे ऋतुध्वज
कुंअर॥ध॥ ॥कडवुं॥ २४ मुं॥ ॥
रागवेराडीनी चोपाई॥ ॥ दैत आव्यो अ
योध्या गाम॥ कुंवरीतुध्वजनुं लईनाम॥ पा॥ प्र
जन सरवे विस्मय होया॥ आ ब्राह्मण कोण कार
ण रोया॥१॥ राजसभामां आवी पड्यो॥ हाय
हाय कुंवर कही रड्यो॥३॥ चेष्टा देते मांडी खोटा
हे मारी ठोक मूके पोकार॥ राय शत्रुजित वि-
स्मय थयो॥ समाचार पुछवा पासे गयो॥ क-
हो कुशल क्यांथी आविया॥ जे विपरित वात क्यां-
थी लाविया॥२॥ ब्राह्मण कहे सांभल राजन्
॥ निश्चे नाश पाम्यो तुज तन॥ ॥ सरोवरमां-
थी मगरे गल्यो॥ हुं हतो पासे ने तरफड्यो॥ दा

एवुं कही ओढे शिरराय॥ राजा पडियो प्रथवी मां-
ह्यां॥ हा पुत्रनं संभारी हेता॥ अयोध्यापति थ-
यो छे अचेत॥१०॥ जेठे थई मांजोट पवणाटा॥
हो कुंवर क्यां लेवडावो वाट॥११॥ शत्रुजितने वा-
रे सहु रोया॥ प्रथवि पछाडे जाई ते रोया॥१२॥
म्हारा कुंवर क्यां गयो परहरी॥ विधवा वहु शामा-
ट करी॥१३॥ आजूं नग्र करे छे रुदन॥ हवे मृगां-
कलेखा कहि वचन॥१४॥ जे जोटुं नथी मरण पाम्या
वन॥ साचुं होयतो मुने कहे सजन॥१५॥ सजन-
सर्वने वारे सुंदरी॥ निश्चे वात नथी जे जरी॥१६
॥ बूढो बोलो जे ब्राह्मण करी॥ जे कहे तेनाथी
शुं वध थशे॥१७॥ मृगांकलेखा जे तओ रुषीदेव॥
पाताल केतु आव्यो ततखेव॥१८॥ शुं बूढो मुने
तुं कहे पापणि॥ साधवि होय जव पासे घणि॥१९
॥ मृगांकलेखाये तव वाणि भणी॥ शुं देखाडे म्हो
टम आपणी॥२०॥ राजा शके को स्वामिने हणी॥
एक जघाणि आंधी भुज तणी॥२१॥ त्यारे हरिन-
ये छोडी नाख्यो मणी॥ भण्युं तव मरण पाम्यो ध-
णी॥२२॥ तुर्त ताळवूं कादुं आकृणी॥ निचयाल्यो
सुरलोक भणी॥२३॥ त्यारे दैत रिज पाम्यो ज-

ति घणी॥ ए मारी नारी शत्रू तणी॥२४॥ ले
मुने मूकी आवी पापणी॥ तो सुं जे कंम रहे जे
घणी॥२५॥ मरसे रितुध्वज आवी घेर॥ मारा
तातने तनुं वणियुं वेर॥२६॥ एहवुं कहि पाम्यो
अंतरधान॥ पछे ससरो ने आव्याते ठाम॥
२७॥ मोई ले चारे दिही वधूं॥ तव रोवा लाग्युं
नग्र अघूं॥२८॥ ढाळ॥ त्यां रोतो शत्रूजित राया॥ मृ
गालशानी लीधी काया॥२९॥ सर्व मळीने दिधुं द
हेन॥ स्नान कर्यूं तो ये नहिं चेन॥३०॥ पुत्र वधू अ
न्यो परवस्यां॥ एमो मात पिताने दुःखियां कर्यां॥
३१॥ एम रुदन करतां अश्रू ले रा॥ एहवे रानकुं
वर आवे छे घेर॥३२॥ थाय मानशकुन अति
चिंता चीत॥ अयोध्यामां दीठुं विप्रीत॥३३॥ घो
र शब्दो श्रवणे पडे॥ आह्ये त्राह्ये करी नृपरडे॥३४॥
पेठुं नग्र विषे ऊपन्यो ऊतपात॥ कुंवरे मन्न वि
चारीवात॥३५॥ ऊचाटे पेठो पूर माह्ये॥ प्रन्न लोई
ने विस्मय थाय॥३६॥ लोक घेला भूपति तणी
॥ मारा तात आपो नि वधामणी॥३७॥ दुःख न व
मन धरशो रंच॥ जो आवे छे अही रीतुध्वज॥
३८॥ एहवी सुणी प्रन्ननी वीनती॥ ऊघरह्यो

त्यां अयोध्यापति ॥३०॥ अरे एते शुं सांभळ्युं हशे॥
मुवो पुत्र अयमन जीवतो थशे ॥३१॥ हर्ष अम्रत लहरी
पंथे पड्यो ॥ एहवे आवतो पुत्र सामो मळ्यो ॥३२
॥ गळे लपटायो नै तात ॥ कोणे निवाड्यो कहेनीव
ता ॥३३॥ आकाश मार्गे ब्राह्मण आवियो ॥ ते स
माचार अशुभ लावियो ॥३४॥ तेणे पुत्रने मुवो
कह्यो ॥ फरी पुत्र केम जीवतो थयो ॥३५॥ तात जी
मुने कांई थयुं नथी ॥ जूठो ब्राह्मण सर्वथी ॥
३६॥ मृदालसानी पूछीवात ॥ पछि करतो त्यां
आंसु पात ॥३७॥ कहो मरण केम पामे प्रेमदा ॥
साधवि सत पाणे छे सदा ॥३८॥ त्यारे पिताये
वाणी भणी ॥ ते ब्राह्मण लाव्यो तो मणी ॥३९
॥ ते मणिनुं वधु ने दरशण थयुं ॥ तत्काळ ताळवूं
फाटी गयूं ॥४०॥ हेठ पडी ते ठेकाणे फरी ॥ माया ते-
हनी घरले परी ॥४१॥ ॥वलण॥ ॥
ताळवूं फाटी प्राण गयो ॥ जे वात कुंवरे सांभ-
ळी रे ॥ मृदालसाना मरण थकी ॥ पड्यो धरणीने मू-
र्छा वळी रे ॥४२॥ ॥कडवुं॥२५मुं॥ ॥
राग परजियानी देशी ॥ ॥पिताजी केरां व-
चन सुणीने ॥ पुत्र पडियो लोभ ॥ कुंवर पासे अ

अध हतो ॥ ते ऊठी चाल्यो व्योमा ॥ ५ ॥ अचेत-
न थयो रितुध्वज ॥ शरीरे वाध्युं सीत ॥ काष्ट व
त काया थई रे ॥ प्रह्लाद कहे युं चित्त ॥ राणि
तणुं प्रेम थयो कुंवर ॥ भीतर आग लागी ॥ हांहां
नारी करतो ऊठ्यो ॥ मूरछा हती ते भागी ॥ ६ ॥
मुगट क्होणा मस्तक ॥ रेणुथी भरातां केश ॥ कान
मनि क्षमनि करतो धायो ॥ वणि घरमां करतो प्रवेश
॥ ७ ॥ मेडि उतारीने गोप भ्रतां ॥ सूनी दीठी सेज
॥ शुं हास्य करी संतायां नारी ॥ बोलो भागुं भेज ॥
पा प्रेम न कीजे हो जेम न कीजे ॥ मृदालसा मुकस
मा ॥ नेम चलावो तेम चालुं ॥ ने पडे मुज्ने गम ॥ ८
॥ कुंपने कहां कहुं वायो कामनि ॥ तमो मुने घणुं वहा
ला ॥ प्रेम कहिने रोवा लाग्यो ॥ वणि जुवे भूपण
चंपाळा ॥ ९ ॥ दासी कहे स्वामी शुं बोलो ॥ जेप
र रुठ्या श्री भगवान ॥ आपणुं घर उद्वस करी
॥ राणिये वसाव्युं स्मशान ॥ १० ॥ ते तो हाथि कहिन
आवे ॥ ने उपाय कीजे भाज ॥ कनक वरणी का
या ने नी ॥ ते बाळीने कीधी राख ॥ ११ ॥ कहेवो
बोल ते दासी करो ॥ ते स्वामीथी क्यम संभाया ॥
तेमनो तेम ऊघाडे मस्तक ॥ स्मशान भणि ते

त्या॥१०॥ आवीने ऊलो रह्यो त्यां॥ रामानी
रांपोडी॥ मंदसिंगा ते पुंठ करतो॥ पोताना अकु
करनेडी॥११॥ मृगलाम निकृ त्रस्त थयां छे॥ स
म विसरनेडी॥ माहरा समने जोसो नहीं तो॥
देह करीश रत पंडा॥१२॥ दहाडी साद करूं छुं त्रम
ना॥ त्रम शो रे मुने नथी करतो॥ होकोईला नारी
विचारने॥ हुं मुवो छउं तुं भर्तो॥१३॥ जेम शुक
रोको छोकरवाहीं॥ पाणि पाओ प्रेम॥॥ ऊठे
केमां ऊठो कहेसां॥ पतिनी त्राणी ज्ञापदा॥१४॥
मन व्याकुल ते कांठे नत्राणे॥ जोसे घेलां घेलां
॥ काढुं मृत्यु केम थयुं रे॥ हुं थयो न तुं थी केसां॥
१५॥ अन्यो हाथथी ओसरडीने॥ रांपोडीनो ढ-
गलो किंधो॥ पासडीमां गांसडो बांधी॥ मस्तक
ऊपर लीधो॥१६॥ पछे देशमां ते फरवा लाग्यो
॥ जेम थोजा रेवाथ॥ रंजे वणिके अकने मांगे॥
न मनाउं याट॥१७॥ मात पिता जे पूठे दोड्यां
॥ कहे कुंवर पाछो आवो॥ दारुण वनमां परवर्यो
लेतां॥ परवल गुरुाने वावा॥१८॥ पिकट वाटे गा
लतां॥ पूठे धाया रात्र राणी॥ रीतु घ्वलपछी
नव दिठो॥ त्रकेनो प्रेम हामां छे प्राणी॥१९॥ जे

ચીત્રનંબર૫મો.

वे त्रट आव्युं गंगा केरुं ॥ त्यां बेठो राजकुमार ॥
लजन सुपे लाभ मनिनूं ॥ नैणे ते जळनी धारा ॥
२० ॥ ॥ वलण ॥ ॥ लरे नैणे अश्रु घणां
॥ ध्यान नारीनूं ते धरे ॥ पछे मात पिता त्यां आवि
मळ्यां ॥ ने कालावाला कहि पेरे करे ॥ २१ ॥ ॥
कडवुं ॥ २२ मुं ॥ ॥ राग अंदोलगोडी ॥ ॥
मात पिता प्रेम ओच्चरे ॥ हो व्हालारे ॥ तमो मु
को मननो शोक ॥ कुंवर कालारे ॥ पाछुं कोणे कर्युं
नथी, हो व्हालारे ॥ जे गयूं होय दूर लोक ॥ कुंव
र कालारे ॥ १ ॥ काले कन्याने आणशुं, हो व्हाला
रे ॥ जे थकी रूप रतन्न ॥ कुंवर कालारे ॥ ते माटे मं
दिर आवियें ॥ हो व्हालारे ॥ रखे लोपो हमारां व
चन्न ॥ कुंवर कालारे ॥ २ ॥ वन वसवूं छे दोहलुं
हो व्हालारे ॥ ज्हां तो विघ्नो म्होटां थाय ॥ कुंव
र कालारे ॥ आ करेती लोकोमां थशे ॥ हो व्हा
लारे ॥ स्त्रिने माटे वसवुं वन्न, कुंवर कालारे
॥ ३ ॥ एवुं आपणा कुळमां थयुं नथी हो व्हा-
लारे ॥ ते माटे मुको परिताप ॥ कुंवर कालारे ॥
मांग्यां परण्यानां आवरी ॥ हो व्हालारे ॥ कां
ई करशुं म्होटां जर्या ॥ कुंवर कालारे ॥ ४ ॥ घे

र उष्णोदक ऊकळतां, हो कालारे॥ तेलथो
पे नीत्य शरीर, कुंवर कालारे॥ त्यां पोतानि
मेणे अंगधूवो॥ हो कालारे॥ कैं दहाडुं न्हावण
नीर कुंवर कालारे॥५॥ त्यां सूवा चंदनने जगेल
हो कालारे॥ कस्तुरी नित्य चोळाया॥ कुंवर काला
रे॥ तेथि अंगे [illegible]म वास्तना, हो कालारे॥
त्यां लस्म चोळवी काया॥ कुंवर कालारे॥६॥ त्यां
मेडी अटारीओ बेसवुं, हो कालारे॥ पोढवा पलं
ग तळाई॥ कुंवर कालारे॥७॥ त्यां रखूं सल्या
उपरे, हो कालारे॥ कैं कांकरा खूंचे काया॥ कुंवर
कालारे॥८॥ त्यां कल्लोल कीर्तन थै रहो॥ हो का
लारे॥ लागवुं प्रातःकाळ, कुंवर कालारे॥ त्यां
वाघ वरु जोने घणां॥ हो कालारे॥ भय पमाडे
क्रूर सियाळ॥ कुंवर कालारे॥९॥ त्यां चातुर मा
सछे दोहेला, हो कालारे॥ तेम सीतकाळनी
टहाडा॥ कुंवर कालारे॥ ताप घणो उष्णकाळ-
मां, हो कालारे॥ नय थाले देहमां प्राण॥ कुंव
र कालारे॥१०॥ आज्ञा मात पितानी पाळिये
हो कालारे॥ जेम वेद शास्त्रने न्याय॥ कुंवर
कालारे॥ मात पितानी आज्ञा विना हो कालारे

तप आचरे तो कुजन होयाा कुंवर कलारे ।।१०।। ।।
वळण।। ।।तप केम थंड ना पामता ।।मातपि
तानी आज्ञा विन ग्रहे रे ।। विप्र प्रेमानंद लणे ।।ह
हे पुत्र वचन शांशां कहे रे ।।११।। ।।कडवुं ।।१८ मुं
।। ।।राग माड सोरठीनी चोपाई ।। ।।
रितुध्वज ते बोल्यो वाणी ।। आंखडियें लरीने
पाणी ।।१।। घेर आवुं शुं सुख जाणी ।। हाय मोर्ह
मृघालेशा राणी ।।२।। कहेशो शी सगाई वखाणी
आवुं जजळाने आपो जे आणी ।।३।। जे दृढहे
य पुरुष पुराणी ।। तोये नमणे मृघालेशा राणी ।।४
।। तेहेनुं मुख जुवे ते प्राणी ।। केम विचारणं मम ध-
णीयाणी ।।५।। माया केम जये लूलाणी ।। पीउ
यछे कुजनी घाणी ।।६।। माटे आशा मे लोह मान
रीं ।। म्हारी शि सगाई संलारी ।।७।। म्हांथी उठी
रीया तनिरधारी ।। ज्हारे बोले मृघालेशा नारी
।।८।। म्हें तो पूज्या नथी मोरारी ।। ते वात तो मन्न
विचारी ।।९।। जे सेव्या होय उमयाधारी ।। तो केम
मरे गांधर्व कुमारी ।।१०।। मात पिता न राखी वारी
।। हमो जोगी तमो संसारी ।।११।। जे आवे उठा
वा त्रिपुरारी ।। तोये हूं नव जाउं हारी ।।१२।। तमो

मनमांने ते करजो ॥ कहे तो गृहस्ताश्रमने वर
ज्यो ॥१३॥ अलागियो हुं तमो पेट सरज्यो ॥
अेहेवुं जाणीने पाछां फरजो ॥१४॥ निश्चे हुं थ-
यो जोगद्रु ॥ कहां आप करो छो झोकर ॥१५॥ पाले वाटे
हुं लुटायो ॥ तेवारनो सोधुं श्यम पायो ॥१६॥
सर्वे थयुं म्हारे निकंद ॥ हुंतो छउं त्यागे गमंघ
॥१७॥ कहे तो सगाई तमारी तोडी ॥ ते माटे योगी
कहे राखोडी ॥१८॥ त्यारे बोल्यां छे मावडी ॥ मु
ने कहां सके छे आवडी ॥१९॥ ना बहु आडु सरवनी
भरे ॥ पण तारी पडे कोई ना करे ॥२०॥ म्हाउं कह्युं
कुंवरजी करो ॥ म्हारा सम तमो पाछा फरो ॥२१॥
त्याव सगाई तो काई राखो ॥ जेम तरछोडी रे
नाखो ॥२२॥ कह्युं नव मान्युं लवलेश ॥ कुंवरने
मन वाध्यो कलेश ॥२३॥ अेहेवो विचार मातता
ते कह्यो ॥ तव कुंवर त्यांथी न्हासी गयो ॥२४॥ वृ
द्ध पक्षां पृथ्वीये ढणवणी ॥ जयो ध्या घाल्यां कण
कणी ॥२५॥ वहु छिकरानुं दुःख छांडियुं ॥ शत्रु
जितें शल्लसन मांडियुं ॥२६॥ जे कथा तो अ
रलेथी रहि ॥ शीतुध्वननी शी गत थई ॥२७॥
माबापनी मायाते छांडी ॥ बेठो गंगा तटे तप

માંડી॥ રટ્ટા નારીની લક્ષ્મ કેડાં પાથરી॥ મુઃજે
મૃગાલેશા સુંદરી॥ રત્ના માથે નરાતડકે અળતો
॥ નાથિ નારી સાદૂ રજાવળતો ॥૩૦॥ મુજ વીકા
સી કુરે અકૂના ॥ઘા॥ કરતો મૃગાલેશાને સાદાઉ
॥ રોઈ રોઈ કર્યાં રાતાં ચક્ષ॥ થયો દૂર અજ નવ
પામે લક્ષ॥૩૧॥ મુઃજે મ્હોટું ડહાડું વાધિયું॥ ત
ણિ ઝાલે તન સંતાપિયું ॥૩૨॥ મનમાં મૃગાલેશા
તણો છે સાંસો॥ કાયા થઈ શામ નપ તપ ત્હાંવા
સો ॥૩૩॥ ॥વલણ॥ ॥મૃગાલેશાનું
સ્મરણ કરતું॥ તે કથા એટલેથી રહી રે॥ વારલાઃ
ગી વીરને॥ પછે નાગને ચિંતા થઈ સહીરે॥૩૪॥
॥ ॥કડવું॥ ૨૮મું॥ ॥રાગ બેરાડીની દેશી
॥ ॥ કૃશી નારદ વદે વળતું॥ સાંભળ યુધિ
ષ્ઠિર રાય॥ પ્રાતઃકાળે નાગ આવ્યા॥ હર્ષનો ઉલટ
અંગ ન માય॥૧॥ મેવા સુંદર સાથે લાવ્યા॥ અ
ન્યો આળકુ સ્કોતા॥ સરોવર પાળે આવિને॥ રિ
તુધ્વનની વાટડી જોતા॥૨॥ વાર લાગિ ન આવિ
યો॥ ત્યારે ગયા અયોધ્યા માંહ્યે॥ પૂછી વાત નેલ્ર
તરુમારો॥ કહો ગયો તે ક્યાંહ્યે॥૩॥ મેન્ન સરવેરા
તિ કહે છે॥ રાતો રાત્રુ કિત રાનબ્સા॥ તેને તમારો

कालो करतो तेणीने वस्यो छे वन्नमां॥ शाको आ ब्राह्मण मणि लावियो॥ कह्युं मर्ण रितुध्वजनुं थयुं॥ ते मृगालेशाये सांलभ्युं॥ तव ताळवुं फाटी गयुं॥ पापछे रितुध्वज घेर आव्यो॥ सूण्युं मूई मृगालेशा नारी॥ तेमनो तेम ते गयो वनमां॥ क्रमो थाक्यां वारी वारी॥६॥ जन्यो पड्यालो मिपेर॥ वृक्षनां वायक सांलपी॥ थर थर ध्रुने कांधेन सूले॥ पडतां तो मुरछा वळी॥७॥ जे घरिकाये ऊठ्या जन्यो॥ शरीरे आवी सान॥ रोता रोता ज्नेता ज्नेता॥ चाल्या तेह स्मशानी॥८॥ लई जुओ ते लस्मने॥ वळि वन्नमां आथडता॥ फोफो आंधव दोडो करता॥ आरतथी आरडता॥ त्ता पर्वत ज्नेया द्दिशा॥ ज्नेई॥ पछी थाक्या जन्यो ज्नयाक्हेवे जघोर वन्न मांह्ये॥ ज्नेई दीठो रितुध्वज राया॥१०॥ धाई पासे आव्या जन्यो॥ नैणे लरियां पाणी॥ राजकुंवरे ऊठि आलिंघन दिधुं॥ गद्गद् कंठे वाणी॥११॥ अरे लाई लले पधास्या॥ वनमां पण ज्नेवा आव्या॥ हर्ष अश्रु जरे महारे॥ शुं मृगालेशाने लाव्या॥१२॥ लाग कह कहां थकि आवे, लाईल्के णे स्मन-

शान निवारयूं॥ मातपिता तजि राजमूक्यूं॥ चि
राजोतके आसरुं॥१३॥ ॥वलण॥ ॥
चिरा आसी विपत तुजने॥ ने ओठे राजकुमार रे
मृगालेशा सरखी मानुनी॥ लावुं स्कंध आधार रे
॥१४॥ ॥कडवुं॥२०मुं॥ ॥राग मेवाडनी
देशी॥ ॥ऋषी नारद वदे वचन॥ सुणो यु
धिष्टिर राजनजी॥ स्नेह वचन सुणि नागकुंवरं
॥तव बोल्यो रीत्र त्रुजित तनजी॥१॥ जोरी
वात जनतले न भणो॥ मृगालेशानी काय जी॥
हरिहर ब्रह्मा भणिने घडे तोये॥ जे विन निप
ज थाय जी॥२॥ तमो मंदिर पधारो तमारा॥
लोग वो जाना विध लोग जी॥ मृगालेशा श्री
वीरके पधारो॥ म्हारो त्हारे जीतरी लगजी॥
३॥ जे युं कहीने आसन वाल्युं॥ लरम गांस
डि बोलेजी॥ ओठ मृगालेशा घेर नई जो॥ जे-
वां घेलां घेलां बोले जी॥४॥ नागपुत्रे जीपा
यो किधा॥ पण कह्युं न धरे कान जी॥ पछे मृगा
लेशानी शोधने अर्थे॥ लमि लीयां त्रण लू
वनजी॥ पाताळ मसलाने ब्रह्म सलारे॥ वणि
लेखुं वैकुंठजी॥ शैव लोक करि करि लेयुं॥ आण्यो

पृथ्वीनो अंतजी ॥३॥ अपण रूपे बेठीने आवे
॥४॥ जि रितु भ्रवळ पासे रेहजी ॥ निसाये भये मं-
दिरे ॥ पण तातने वात न कहजी ॥५॥ अन्नउ
दक मित्रोने न रुचे ॥ ने आखो दिवस उदास
जी ॥ शरीरे कृष्टीत थई जन्यो ॥ जाण्या अेम
भट मासजी ॥८॥ अेक दिवस पिताये पूछ्युं ॥
दूजणां दिसे तम तज्नजी ॥ शोक सागर मांहू
ज्या छो ॥ नथि स्केवात् लूवज्नजी ॥ लायाय
क सांभळी तात तणां ॥ पछि जोल्या भरि
ले यस्नजी ॥ मैत्रि करशो जाळ पुठ केने ॥ माथे
छे दुःखनां वृक्षजी ॥१०॥ पूर्व कथा सांभळिये
पिताजी ॥ अेक अयोध्यानो भुपाळजी ॥ के-
नी साथे मैत्री हमारे ॥ प्राण पे अति व्हालजी
॥११॥ तेने मृदालसाने नारी ॥ हमे भालि कुहि
बोलावीजी ॥ प्रेमदा ते मृत्यु पामी ॥ वात थई
गई भावीजी ॥१२॥ वनिता वियोगथी वैराग
उपन्यो ॥ भेख सन्यस्तनो लीधोजी ॥ फरीजे
कन्याने नव परण्यो ॥ उपाय अेक न सीध्योजी ॥
१३॥ मृदालसा आवे तो उठे ॥ जीभे नहीं उपाय
जी ॥ ते भेगी तो हमो पण भेगी ॥ दुजणी ते

थई कायजी ॥४॥ तातल करे तन आने करो छो ॥
एटलुं एकज कामजी ॥ मृदालसा आणीने आपुं
॥ अप्सरय पडे नव दामजी ॥५॥ मारो नर्थय ईश्वर पा
सो ॥ सेविये श्रीत्रिपुरारजी ॥ लगति कीने शंभू
केरी ॥ ते आपशो ओ नारजी ॥६॥ ॥
ढाळ ॥ ॥ नारने ते जवाड शो ॥ सुणी पु
त्र प्रसंन थयारे ॥ अप्सरा जो अनंत लईने ॥
लोपाने लोवन गयारे ॥१॥ ॥ कडवुं ॥
३०मुं ॥ ॥ राग वसंतनी देशी सजनी ॥
॥ ॥ शिवने रीजववा ॥ नृत्य आद संगित ना
दा शिव ॥ टेक ॥ ॥ कैलास शिखरे आव्या त्रण ज
ण ॥ साथे अप्सरा अनंता ॥ लोपाने लुवने नृ-
त्य मांड्यूं ॥ कृत्यो काम वसंता ॥ शिवा ॥१॥ ताळ
मृदंग उपंग ने वेण ॥ ॥ बोले झम झम पाग घुघर
॥ अजरज करे लोकानी आगळ ॥ पूठे पुरे पुत्र स्व-
स्वरा ॥ शिवा ॥२॥ ताल स्वर चूके नहीने ॥ नाचे कदि
ने मरजी ॥ फेर फूदी फरे प्रेमदा ॥ ॥ जन्यो जन्य लून
लरडी ॥ शिव ॥३॥ नृत्य सुंदर नागे मांड्यो ॥ थै
रह्यो थै थै कार ॥ शृंगार सज्या सकु कामनी ॥ कंठे क
मळना हार ॥ शिवा ॥४॥ हावभाव लईने शंकर

॥ मंदिर मांथी डोल्या ॥ ब्हार नीकळी नाचवा ला
ग्या ॥ थै थै मुखे बोल्या ॥ शिवजी विराजे छे, नृ
त्य आदि संगित नाद ॥ शिव० ॥ ४ ॥ सिंगी तुंबरु ना
रद अतिशे ॥ विषेरी त्यां वजाया ॥ नाग अजि-
न गुलाल उडाडे ॥ शंकरने लक्ष्म सुहाया ॥ शिव
॥ ६ ॥ कंठे हार सर्पना सणके ॥ वागे डमरु नेडाका ॥
आवोरे उमियावर कहे छे ॥ प्रेमे मारे हाकु ॥ शीव
॥ ७ ॥ नीलकंठजी नाचे छमछम ॥ सर्वे साध्यू सं-
गीत ॥ नागनो नृत्य सुंदर देखी ॥ हरख्युं शंकरनुं
चित्त ॥ शिवा ॥ ८ ॥ मागो नाग जे जे ईच्छे ते ॥ कुं
वो तृष्टि मान ॥ अरे शिव मृदालशा जेवा ॥ जे
मागुं वरदान ॥ शिवा ॥ ९ ॥ शत्रुजितनो रितुध्वज
कुंवर ॥ तेहनी मूर्छे छे नार ॥ मृत्य सजिवन थाये
नारी ॥ छे प्रीतवडे संसार ॥ शिवा ॥ १० ॥ तमो प
रने अर्थे आयश कियो ॥ कुं हरख्यो कहे हरहर ॥
जे मूर्छ मृदालशा जिवशो ॥ ज्हेवो आपुं जेहव
र ॥ शिवा ॥ ११ ॥ जमूना तीरे जजो तमो ॥ कुं
जेह अनूपान ॥ श्राद्ध करजो पीतृ देशा ॥ के आप-
जे त्रिपिंड दान ॥ शिव ॥ १२ ॥ मध्यनो पींडल
गी जजे ॥ त्रण सूंघजो ते जगधारी ॥ तेनी म-

ध्यमां कृण काडये जशे ।। मृघालशा ने नारी ।। शीव
।।६।। ।। वलण ।। ।। निकळशे मृघाल
शा नारी ।। एहेवुं कहीने हरखण्यां रे ।। वर जव पा
म्या पन्नग त्रण ते ।। जमुनाने मारग पण्यां रे ।।
५८ ।। ।। कडवुं ३५ मुं ।। ।। राग गोडीनी चो
पाई ।। ।। पन्नग त्रण जण हरखित थया ।।
गंगाने उप कंठे गया ।।१।। पिताये तव वळाव्या त
ह्या ।। जओ ज्यां रितुध्वज राजन्न ।।२।। कहेता न
वर पाम्यानी पेरा ।। पण तेडि लावजे तहने घेर ।।
३ ।। हुं आवुं छुं आह्नन करी ।। जेउं जोछे जे सुंद
री ।।४।। जे तहमने लागशे आवतां वार ।। तो ले
त्हां मरशे निरधार ।।५।। एहेवुं कही वोळाव्या
बाळ ।। नाग आघने बेठ ततकाळ ।।६।। हतले
शा ज्या पृथ्वी प्रयन्त ।। जवतल पिश्टना मुकयापि
न्ड ।।७।। मध्यनो पिंड विडारण कर्यो ।। त्रण कृण
नो मणिधर निसर्यो ।।८।। त्हेनी मध्यमां कृण वि
डारण करी ।। त्हेमांथी निकळी सुंदरी ।।९।। विश्व
वसुतणी ते छिकरी ।। करी कृण थकी अवतरी ।।
१० ।। सुणे नृपती पतिनुं नाम ।। कहे कहां जावी
छउं आ ठाम ।।११।। अरजके ते छिठी कुमार ।। अ

 चित्रनंबर ६ ठो.

अरजकनाग श्राद्ध करेछे.

मृदालशा नाग मांथी निकली.

पींड पींड पींड

यमुनानदी.

थईति कह्यो समाचार॥१२॥त्यारे पाये पडी मृ-
दालशा॥तमोपिता सत्य दिले मुजवश्या॥१३
॥मुने दाखवो वननो पंथ॥कहां जेठ छे लेगीथ-
ईंथ॥१४॥नाग कहे तुं आव पाताळ॥भळशे
स्वामी संसय टाळ॥१५॥पछे आव्यो लाव्यो तेना
ग घेर कीरणा॥ मार कर्यो जकु पेर॥१६॥जे कांते
हती जेह जोरडी॥ त्यां राणी मृदालशा गोरडी
॥१७॥सकळ वस्तु ते मांहे लरी॥ हार लीडी रा-
णी सुंदरी॥१८॥जे कथा जेटलेथी रही॥ पेला
कुंवर मैत्रने मळिया सही॥१९॥आवता दीठा
जन्यो वीर॥रितुध्वजे नैणे लरियां नीर॥२०॥
लले लाईयो कीधो व्हेवार॥माणे माणे मुज्यो
मित्राचार॥२१॥ मृदालशाये मुने परहर्यो॥
तो तमो प्रेम शा माटे धरो॥२२॥दैवे कीधो मुने दु-
जणो॥ तो मन मूकी तमो शाने मणो॥२३॥आ-
टले दहाडे शाने आविया॥२४॥ मृदालशाने लावि-
या॥२५॥सर्प कहे रे महिपती सुणो॥अश्वतर पि-
ता ओ छे हमतणो॥२६॥तेने समाचार हमथी
थयो॥ वृद्ध नाग घणुं दुखी थयो॥२७॥तेना मो
कल्या आव्या आमा कह्युं फोएरा तेडी लावो धाम

રણ॥ તે આવે તો અમું કું જન॥ માટે ચાલો આ-
નંધવ નનાર ટા॥ રિતુધ્વજ કહે સાધ્યો લેગ
તો હવે શા કોણ॥ લોગાર ણ॥ મદાલશાને
પીરશે અન॥ કાર જા મુખ કરે લો નન॥૩૦
॥ તે લૂખીને કુંકે મન અમું॥ આમનો આમ સૂધા
દુખ ખમું॥૩૧॥ મૈત્ર કહે કુ થાય દેખતા॥ મદા
લશા આપે હમ તાત॥૩૨॥ એવો બોલ તેજ
નંધવે કહ્યો॥ રીતુધ્વજ ઊઠી બેઠો થયો॥૩૩॥ નારી
જેં નામે થયો હેવણ॥ ચાલો લૈયે થૈ ઊતાવળ
॥૩૪॥ પાતાળ વિશે ત્રણ જણ પરવર્યા॥ અગા
ધ જળમાંહે ઊતર્યા॥૩૫॥ નાગની વિદ્યા શી
ખવી॥ તેથી તે રાયને જળગતી હવી॥૩૬॥ અશ્વ
તરની પાસે આવ્યા આપ॥ શેષ તણો નેપ
રછે પ્રતાપ॥૩૭॥ વિવિધ પેર કરી કોણ ચાર
॥ પણ ન કહ્યો પેલો સમાચાર॥૩૮॥ સ્વાગ-
તા કીધી સર્પ સર્વે મળી॥ રાજકુંવરને લેયો નૈ
ણે વળી॥૩૯॥ પણ તે નહી લેતો કો સ્વાદ॥
કો સાથે ન કરતો સંવાદ॥૪૦॥ ॥વલણ
॥ ॥વાદ ન કરે અવર કો સાથ॥ મુઃખે
મદાલશા નામ રે॥ વિદાય થાયે રિતુધ્વજ ત્યાં-

थी॥ हाथने करी प्रणाम रे॥४॥ ॥इस्युं॥
उरस्युं॥ ॥राग रामग्रीनी देशी॥ ॥
कुरले ऊठी कुंवर वदे॥ मुने विदाय करीने॥ अमोल्ले
गिने लोग घटे नहीं॥ ते माटे आज्ञा दीजे॥१॥ अ
रज करी वचन तु बोलीजे॥ मन गमी वस्तु मागो॥
लल्लन मनथी परहरी॥ ज्ञान माहेथी जगो॥ र
॥२॥ तु धन वचन तुं बोलीयो, तमो सांभलोनी रा
या॥ ज्यारे ने कांई मागवुं, ते॥ इंद्रथी न अपाय॥
३॥ राज सुख सहु परहर्युं॥ ने थयो वियोगे वेरा
गी॥ जोगीने शुं मागवुं रे॥ लक्ष्मी परित्यागी॥
४॥ नाग कहे जेमना कीजे॥ मुज घेरथी पाछा ज
ओ॥ घटित होय ते मागीए॥ राय ने पडि सुणी
या जो॥५॥ त्यारे मन लीन्युं भूपतिनुं॥ मागुं छुं
प्राणी॥ जो थी न थात जे आपशो॥ मृगालेखा भु
राणी॥६॥ बोल बोली गणे पाछो॥ जे रनैण
शृंगार॥ शोभाणनी सांकल जडे वीं॥ नाजवी पूरवा
रा॥ ते मागकहेता रहे नहीं॥ बोल्यो ते तो वचनो
॥ कोणे जीयुं कोणे सांभल्युं॥ पछे बोल्यो ते गणज
णतो॥७॥ जण घटतूं मागूं छउं॥ जे कहो छो सहु
कोई॥ विवती करी आपो मुने रा॥ ने मृगालेखा मोठी

॥ला॥नागकुंवरेशुं मागियुं॥ एक मृदालसानार
॥नवनवी कन्या कोमळी॥ आणि आपुं हल्लशाल॥
॥ओपेली ओरडि विषे॥ कैं लणो नणीतमनेक
॥प्रेम करी तो जोलशे॥ मृदालसा वायेक॥१॥
सुणीराय आव्यो उगामगलो॥ ओरडा लगी या
ली॥ कांकुमारी के प्रेमदा॥ बेठो कुमार ते आली
॥२॥ अन्यो अन्य नणीतम विलासो॥ वाणीथ
की अतीलाडो॥ अन्योअन्य प्रीतअहार पडतां॥
कह्यां बेकुंकमाडो॥३॥ ओरडि उघडी गर्छनो॥
लरायां लोयन्ना॥ स्हामास्हामी वध्यां अन्यो॥ प
यां मन प्रसन्न॥४॥ वणग्यो तेवछूटे नहिं॥ स्ने
हनी जति कडाणी॥ नाग सरवे हरखीया॥ प्रिति
स्नेह परस्पर जाणी॥५॥ ॥वणाणा॥ ॥
वाहे वधाते वाह रुडु॥ नेमण्यां नरने नारेरे॥ सु
ख पाम्यां संसारनुं॥ हवे जय जयो थ्या कुमाररे
॥६॥ ॥कडवुं॥ ३३ मुं॥ ॥रागश्रीनी
देशी लटकनी॥ ॥मृदालसाने महिप-
ती॥ मणे प्रेम नदीने पुररे॥ नेत्र तुरी असवार
थईने॥ मण्यां अन्या शुररे॥१॥ व्योम मारग
विमाणी यमका॥ त्यम कुंथे लीधी कामलीला॥ संतो

ख्यो स्वामि पोतिको ॥ पछे बोली लाभनी ॥२॥
मंदिर पधारो महिपति ॥ सर्वने देवा सुःखरे ॥ ता
पटणे तेहना तननो ॥ लेतां तमासु मुःखरे ॥३॥ व
यन सुणी सुंदरी कहे ॥ गयो नाग सलानी मांहरे
॥ मुखकुंज मन हर्ष अधिको ॥ मन मोहथी मलकी
यरे ॥४॥ जेहनी कमळ सरखी हथेणी ॥ नेत्र जेअं
बूजरे ॥ हिंड तो मद मातंग जेवो ॥ सुंढ सरखा लु
जरे ॥५॥ सर्व जनोये मान दिधुं ॥ आपियुं दिव्या
सनरे ॥ पांच दिवस कीधा राखिया ॥ सतिसा
थे राजनरे ॥६॥ मूहूर्त लेयुं जेरीखो ॥ कुलति
थीरकुलवाररे ॥ गांधर्वि साथे चालिया ॥ जंन्यो
ते नरनाररे ॥७॥ रुखम सर्प साथे थया ॥ सज्जि
रकुल सुंगाररे ॥ वाजित्र व्हाना विधनां ॥ थैरखो
ज्यज्यकाररे ॥८॥ विदाय मागीने वळ्या ॥ आ-
व्या अयोध्या गामरे ॥ नरनार जोयो शोलतां ॥
रवि तेज रतिने कामरे ॥९॥ वस्त्र वाहन नागनां
तेणे शोभित कांतिरे ॥ रीके लक्षमि सायि आव्यो
॥ हरिहरनी पेठे भ्रांतिरे ॥१०॥ नगारा तूरनफेरी घोरी
चागे ॥ शोभित छत्र निशाणरे ॥ शत्रुजितनी स
भामां जइ ॥ सेवके किधुं जाणरे ॥११॥ नगरस-

घणुं पीलत्युं रे॥ जीह्ना अंगनमायरे॥ आस्च
र्य सरणुं सांभळीने, होओ शत्रुजितरायरे॥र
॥ ११॥ हस्ती अश्व लेईने॥ साथे साथ आस्वाररे
॥ छांटणां छांटयां मोहुं यपीटे॥ परहुण बांधां द्वा
रे॥ १२॥ मातपिता आवी मळ्यां॥ दुःखनां
तननां दुःखरे॥ माता मोतीये वधावी॥ मुख
डे पामी सुखरे॥ १३॥ आनंद हर्ष सांभळ्युं तेडिआ
ने भुवपामी मोदरे॥ राजते मंदिर आव्यां॥ प्रे
म मोही तनेघरी॥ १४॥ नागनंदन आवि मळिया॥
शत्रुजितने लाग्या पायरे॥ जो शिंकळ तमने थया
तो॥ शिव तणी कीपायरे॥ १५॥ अपर्छतिमांडी
कह्यो॥ सर्व ते समाच्यारेरे॥ वात चरच्यछे चोह
लोके॥ मोर्छ भुवी जीभ वाररे॥ १६॥ मानवा
ध्युं मानतीनुं॥ सहू पुछे मृत्युनी वातरे॥ समा
च्यार सुणी नारना॥ मळवा आव्यां मातने तात
रे॥ १७॥ ॥ वलण॥ ॥ आवी मळी
गयां मात ताततो॥ आनंद्यां अति हृदरे॥ पछी
मृदालसा शुंकरे रे॥ ते त्थरप्रेमानंद वदेरे॥ १८॥
॥ ॥ कडवुं॥ ३८ मुं॥ ॥ राग धवळ धन्
न्यासीनी देशी॥ ॥ नारद भुवाणी वदे रे

।।सुणो युधिष्टर रायजी ।।नरनारी संयोगे दिवशो
।।हास विनोद नयजी ।।१।। पाताल केतु करीने आ
व्यो ।। अतितनूं धरी रुपजी ।। केनी माय. नागे
ओळखी ।। शिख्यो रितुध्वज भूपजी ।।२।। मृदा
लशानो मारनारो ।। आव्यो छे जीतिवारजी ।।
रात्रये ओळखि, शिख्यो ने मुक्यो ।। नव किधो
केने प्रहारजी ।।३।। एक दिवस सो अतितने
तेड्या ।। लोभ नने लोयनजी ।। ते भणतो पे
लो दैत्य आव्यो ।। सघळुं आघुं अन्नजी ।।४।।
दैत्ये माया प्रगट करीते ।। नुवे रितुध्वज धिसजी
।।एक ऋषिने केरा आव्या ।। करी दुष्टनुं छेद्युं शीश
जी ।।५।। जयजयकार थयो पुर मध्या ।। केके धनधन
रितुध्वज रायजी ।। सुख वृत्ति सो पामवा लाग्य
।। कृष्ण समो महिमायजी ।।६।। पछि राजा नित
गयो तप करवा ।। राज पुत्रने आपीजी ।। सत्य
धर्म आगे रितुध्वजनी ।। रही दशो दिश व्यापी
जी ।।७।। केटले वरसे मृदालशाये ।। पुत्र प्रसव्या
चारजी ।। रुपकळा गुण सुंदर दीसे ।। पुत्रे रो-
ल्युं कुमारजी ।।८।। सत्यजितने सत्यकरमी ।। त्री
जुं दंतनेवर्कु नामजी ।। महाज्ञानी पुत्र थयाते ।।

रीतुध्वजराजनीसभा.
नागपुत्रो.

पातालकेतुदैत्य.
रितुध्वज
राजा.

केवळ आत्माराम जी ।।११।। मृदालसाये भणा-
व्या बाळक ।। सृष्टि कर्ता रहन ऊद्धार जी ।। पारणा
मांथी हालरु गातां ।। तन्यो तेणे संसार जी ।।
मोटा थई वन मध्ये चाल्या ।। मातनो लई उपदेश
जी ।। चारे कुंवर गंगातीरे गई ।। तज्या कर्मना क्लेश
जी ।।१२।। रितुध्वज दुखि थयो अतिशे कोण भो
गवशे राज्यासन जी ।। अरे अजाणा तें भोग
भुलावी ।। भोगी लीधां तन्न जी ।। परा नारी कहे
हो नाथ जी रे ।। जे वारता छे सन्त जी ।। भेत-
मो घर सूत्र मांडयुं ।। तो शीशी पडी विपन्त जी
।।१३।। एहवुं सांभळ्युं भव स्वामिये ।। तव थयुं
ब्रह्मज्ञान जी ।। ऊठोनी अजाणा वन जईये ।।
भजिये श्री भगवान जी ।।१४।। कामनी कहे रे
स्वामि म्हारा ।। उदरमां छे पुत्र जी ।। ते प्रस
वे के आपण जईशुं ।। सोंपी तेने घर सूत्र जी
।।१५।। पछे पूरे मासे पूत्र प्रसव्यो ।। अलरक
नाम तो धरियूं जी ।। म्होटो थयो ने राज सोंप्युं ।।
माबापनुं कह्युं चित धरियूं जी ।।१६।। मात तात
कहे लैये तप करवा ।। तमो प्रजाने पाळो जी ।। मा
तताततनां वचन सुणीने ।। पुत्रे उत्तर पाछो वा-

ज्योलगी॥ षगान्नेगी पछीने जरा वधारे॥ तोपण
दृढ ज्ञानी नाथि लगी॥ घणुं नीर विरोशुं नही निर
मळ॥ तो नाव्हे छे मच्छ नो साथ लगी॥ १८॥ ॥
वखाण॥ ॥साथ मिननो रहे जळमां॥
पण परमेश्वरने नव मळे रे॥ गृहस्थाश्रममां
प्रलु मळे॥ ते मुकी वन फोटक वळे रे॥ १९॥ ॥
कडवुं॥ ३ पमुं॥ ॥राग धन्यासीनी दे
शी॥ ॥वादे कार्यां मात पिताय लगी॥
भाईयोने तेडवा लय लगी॥ ते ज्ञानथी छंडा
व्या लगी॥ पाछा गृहस्ताश्रम मंडाव्या लगी॥ १॥
॥ ॥ढाळ॥ ॥गृहस्ताश्रमने
वर्ण्यो॥ छांडियो संन्यास॥ मन स्थिर छे
पोता तणुं तो॥ समिप छे अविनाश॥ २॥
हरि विना बीजुं कोनथी॥ मन कल्पित आ
संसार॥ मन सम्जुं तव जाणवुं॥ ने जगत
नो निस्तार॥ ३॥ ब्रह्म त्रिगुणी एक छे॥
आद्य अंतने मध्यम सार॥ ब्रह्मभाव त्रिगु-
णे राख्यो॥ तो ऊतरशो भव पार॥ ४॥ ज्ञा
न अलौकिक जे कह्युं॥ आनंद सरवे पामि
यां॥ मात पिताने पुत्र कोयं॥ संकष्ट सघळां

वामियां ॥ ५ ॥ एटले जेह वरशे मदालसा ॥
ते स्वामिने तेडी करी ॥ राजसोंप्यु पुत्रने ॥ गां-
धर्व लोक ते परवरी ॥ ६ ॥ सन्त गुरु कहे रह्न
कडने ॥ जे कह्यो महें ईतिहास ॥ नारदे सहु
युधिष्टरने ॥ तव ऊपन्यो उल्हास ॥ ७ ॥ पवि-
त्र कथा मार्कंड पुराणे ॥ तेहनुं विस्तार्युं आ-
ख्यान ॥ सकळ पदारथ पामिये ॥ जे सांभ-
ळिये व्याख्यान ॥ ८ ॥ जे कथा अद्भुत रस-
नी ॥ ने मोर्छ लची प्रेमदा ॥ जे कथा प्रेमे सां-
भळे ॥ ते सुखी होय सर्वदा ॥ ९ ॥ गांधर्वक-
न्या क्षत्रिस्वामि ॥ ऋषी गालवनुं चरि-
त्र ॥ नारद धर्म संवाद सांभळि ॥ देह थाय
पवित्र ॥ १० ॥ गाय शिखे के सांभळे ॥ भा-
व सुंदर मन धरे ॥ महिमा सुणे मदाल-
साना ॥ ते भवसागर सहेजे तरे ॥ ११ ॥ सं-
वत सत्तर अठा विस ॥ चैत्रवदी पांचम रवी
॥ सुंदर प्रताप हुं नथी कहेतो ॥ कथा जे पूर-
ण कवि ॥ १२ ॥ संवाद धर्म नारदतणो ॥ सां-
भळे श्रोता सुख लहे ॥ अभ्यास सर्व ज-
नो जे करवो ॥ विप्र प्रेमानंद कहे ॥ १३ ॥ ॥

॥ ॥વલણ॥ ॥વિપ્ર પ્રેમાનંદ
કહે॥ આ કવિતા છે વૈખરિ રે॥ આખ્યાન એ પૂર
ણ થયું॥ શ્રોતાજન જોલો શ્રીહરીરે॥ ૧૪॥
॥ ॥ઇતિશ્રીમૃઘાલશાઆખ્યાન સંપૂર્ણ॥

